

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

OBSAH

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach občianskoprávných, obchodných a správnych

- 43. Zodpovednosť za škodu** - z hľadiska zodpovednosti za škodu spôsobenú maloletým dieťaťom (§ 422 Občianskeho zákonníka) je v prípade oddeleného spolužitia zásadne pasívne legitimovaný ten z jeho rodičov, ktorému bolo maloleté dieťa zverené do výchovy a opatery..... 7
- 44. Vyhlásenie konkurzu** - v konaniach začatých pred vyhlásením konkurzu, u ktorých došlo jeho vyhlásením k ich prerušeniu, sa pri splnení zákonných podmienok správca konkurznej podstaty stáva zo zákona účastníkom konania namiesto úpadcu.....12
- 45. Vysporiadanie dedičstva**- rozhodnutie o vysporiadaní dedičstva, podľa ktorého sa preberateľom dedičstva - poľnohospodárskych pozemkov stáva jeden z dedičov s tým, že v prípade scudzzenia pozemkov za náhradu sa táto rozdelí v rovnakom pomere medzi všetkých dedičov, možno považovať za obdobu (analógiu) zmluvy (dohody), ktorá zakladajúc majetkové právo zaväzuje nielen jej účastníkov, ale aj ich právnych nástupcov, a ktorá im umožňuje domáhať sa práv, resp. nárokov ňou založených, ak sa stanú splatnými.....16
- 46. Vada žaloby** - pokiaľ žalobca označí žalovanú právnickú osobu nepresne tak, že neuvedie správne jej sídlo, hoci niet pochyb o tom, kto je podľa § 90 O. s. p. žalovaným, ide len o vadu žaloby, ktorú súd odstráni buď sám alebo postupom podľa ustanovenia § 43 O. s. p.....21

-
47. **Podnikanie** - samotná účasť žalobcu ako spoločníka v obchodných spoločnostiach s ručením obmedzeným, nie je vykonávaním jeho vlastnej podnikateľskej činnosti, ale je len určitou formou dispozície s vlastným majetkom, oprávňujúcou ho podieľať sa na výkone práv a povinností vyplývajúcich z jeho kapitálovej účasti v spoločnosti.
- Vykonávaním, resp. prevádzkovaním podnikateľskej činnosti právnickou osobou treba rozumieť aktívnu činnosť smerujúcu k dosiahnutiu zisku.....24
48. **Obchodné spoločnosti, dobré mravy** - samotné personálne prepojenie obchodných spoločností nie je protiprávne. Správanie sa týchto osôb však musí byť obvyklé, poctivé a spravodlivé. Tieto zásady spolu s ďalšími zásadami vymedzujú konanie zodpovedajúce dobrým mravom.....29
49. **Obnova konania** - povolením obnovy konania sa pôvodné, ob* novou konania napadnuté, rozhodnutie neruší.....36
50. **Zmenka, postúpenie pohľadávky zo zmenky** - previesť zmenku "na rad" formou postúpenia pohľadávky zo zmenky podľa ust. § 524 a nasl. OZ, prípadne inou formou, než rubopisom, nie je možné.....40
51. **Katastrálny zákon** - katastrálny zákon umožňuje správe katastra podľa § 42 ods. 4 opraviť len chyby v písaní, počítaní alebo iné zrejme nesprávnosti. Inak v zmysle zákonnej povinnosti, uloženej mu ustanovením § 31 katastrálneho zákona skúma, okrem iného, platnosť zmluvy a v súvislosti s ňou aj platnosť udelených splnomocnení. Obsah relevantných listín pritom posudzuje a vykladá v súlade s interpretačnými pravidlami výkladu vôle účastníka, formulovanými v § 35 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka. Pri vzniku pochybnosti o obsahu právneho úkonu je treba ich odstrániť výkladom - gramatickým, logickým, systematickým — pri-

tom je potrebné porovnávaním výsledkov viac druhov výkladov odstrániť vzniknuté rozpory. Ani výkladom nemožno odstrániť vady prejavu vôle, majúce za následok neplatnosť právneho úkonu.

Plnomocenstvo v rozsahu splnomocnenia oprávňuje splnomocnenú osobu nakladať s nehnuteľným majetkom štátu podľa ustanovení zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov.....44

- 52. Právna spôsobilosť** - Rímskokatolícka cirkev, označená ako žalobca v podanej žalobe, je podľa § 4 ods. 3 zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkvi a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov právnickou osobou, čo znamená, že má právnu spôsobilosť podľa § 18 ods. 2 písm. a) Občianskeho zákonníka, a teda aj spôsobilosť byť účastníkom konania podľa § 19 Občianskeho súdneho poriadku. 48
- 53. Platenie dane** - platenie dane nie je možné v súvislosti s výkladom a aplikáciou ustanovenia § 477 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka podradiť pod záväzky v zmysle súkromného práva. Ide o platbu v prospech štátu na základe zákona bez toho, aby štát poskytoval daňovému subjektu za túto platbu akýkoľvek ekvivalent. Daňová povinnosť je verejno-právnou povinnosťou, preto dohoda uzatvorená s treťou osobou o prevode daňovej povinnosti je voči daňovému orgánu právne neúčinná ... 52

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach občianskoprávných, obchodných a správnych

43.

ROZHODNUTIE

Z hľadiska zodpovednosti za škodu spôsobenú maloletým dieťaťom (§ 422 Občianskeho zákonníka) je v prípade oddeleného spolužitia zásadne pasívne legitimovaný ten z jeho rodičov, ktorému bolo maloleté dieťa zverené do výchovy a opateru.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2004, sp. zn. 2 Cdo 65/2004)

Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom z 12. júna 2002, č. k. 8 C 261/01-76, uložil žalovaným 1/ až 3/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť právnomu predchodcovi žalobcov 25 800,- Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšujúcej časti žalobný návrh zamietol. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Žalovaným 1/ až 3/ uložil povinnosť, aby spoločne a nerozdielne zaplatili na účet tamojšieho okresného súdu súdny poplatok 1 290,- Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Svoje rozhodnutie odôvodnil poukazom na výsledky vykonaného dokazovania, ktorými mal za preukázané, že maloletý žalovaný 1/ spôsobil právnomu predchodcovi žalobcov škodu tým, že podpálil jeho záhradnú chatku. Pri posudzovaní výšky škody, ktorá bola medzi účastníkmi sporná, zohľadnil výpovede svedkov, ktorí vypovedali o tom, že chatka bola značne zdevastovaná, navštevovaná rôznymi bandami, narkomanmi a inými rizikovými skupinami ľudí. Na základe znaleckého posudku Ing. M. B. ustálil výšku škody na sumu 25 800,- Sk. V zmysle § 422 ods. 1 Občianskeho zákonníka zaviazal k náhrade škody solidárne všetkých žalovaných. Obranu žalovaného v 3. rade, že je len biologickým otcom dieťaťa, ktoré bolo do výchovy zverené matke, nepovažoval za dôvodnú, lebo rodičovských práv zbavený nebol a je teda nielen jeho právom, ale aj povinnosťou o dieťa sa starať. Ako rodič je zodpovedný za všestranný vývoj dieťaťa a keďže jednoznačne zanedbal svoje povinnosti, je spolu s matkou a maloletými žalovaným za spôsobenú škodu zodpovedný.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie žalobcov a žalovaného v 3. rade rozsudkom zo 6. novembra 2003 rozsudok okresného súdu vo vzťahu k žalovanému 3/ zmenil tak, že žalobu zamietol, vo zvyšujúcej časti rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a rozhodol o súdnom poplatku a náhrade trov kona-

nia medzi účastníkmi. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými zisteniami súdu prvého stupňa a s tou časťou právneho hodnotenia, ktorými sa okresný súd vypořiadal s námietkami žalobcov ohľadne žiadanej výšky škody. Uzavrel, že tento nárok je dôvodný len do výšky 25 800,- Sk, ktorú sumu sú im povinní zaplatiť len žalovaní v 1. a 2. rade a zároveň uznal námietku žalovaného v 3. rade, že u neho nie sú dané podmienky pre ustálenie zodpovednosti za škodu spôsobenú jeho maloletým synom, lebo tento bol od jeho narodenia súdnym rozhodnutím zverený do výchovy svojej matky (žalovanej v 2. rade), ktorej tak vznikla zákonná povinnosť o dieťa sa starať a potom aj zodpovedná povinnosť v zmysle ustanovenia § 422 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. S odkazom na uvedené skutočnosti rozhodol tak, že žalobu voči žalovanému v 3. rade ako neopodstatnenú zamietol.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p., ktorým možno namietať, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Odvolaciemu súdu predovšetkým vyčítali, že podľa ustanovenia § 30 a nasl. Zákona o rodine o výchovu detí sa starajú v nerozlučnej jednote rodičia a štát, ale rozhodujúcu úlohu vo výchove detí majú rodičia a títo zodpovedajú za všestranný vývoj svojich detí, starajú sa sústavne a dôsledne o ich výchovu. Rodičovské práva a povinnosti majú obidvaja rodičia. Ani skutočnosť, že jeden z rodičov nežije v spoločnej domácnosti s druhým rodičom, ho nezbavuje rodičovských práv, pritom rodičovské práva a povinnosti tvoria vzájomne spojenú súčasť, a preto pri zachovaní rodičovských práv nie je možné bez ďalšieho predpokladať, že rodič nemá k dieťaťu žiadne povinnosti, príp. že jeho povinnosť na výchove dieťaťa zanikla. Rodičovská povinnosť je daná zo zákona, žiaden z rodičov sa tejto povinnosti nemôže zbaviť jednostranným spôsobom, ba ani dohodou oboch rodičov, preto aj bez ohľadu na vedenie, resp. nevedenie spoločnej domácnosti, každý z rodičov má povinnosť starať sa o výchovu dieťaťa až do jeho plnoletosti a ponechanie výchovy dieťaťa „napospas osudu" samo o sebe predstavuje zanedbanie náležitých dohľadov nad dieťaťom. Z tohto dôvodu považovali právne posúdenie odvolacím súdom za nesprávne; konštatovaním, že žalovaný 3/ nemal právnou možnosť dieťa vychovávať, príp. zabezpečovať náležitý dohľad nad dieťaťom, sa spochybnili ustanovenie Zákona o rodine o povinnosti rodičov starať sa o dieťa bez ohľadu na to, s kým žije v spoločnej domácnosti. Zákon počíta aj s takými prípadmi, že dieťa žije v spoločnej domácnosti s partnerom rodiča - manželom/kou, ktorý nie je rodičom dieťaťa a ktorý má povinnosť pomáhať pri výchove dieťaťa.

Takáto právna úprava je v záujme dieťaťa, ale aj tretích osôb, lebo ukladá plnenie rodičovských povinností tomu rodičovi, ktorý nežije v spoločnej

domácnosti s dieťaťom aj pre prípad, že by rodičovské povinnosti zanedbával rodič žijúci s dieťaťom. Preto, pokiaľ žalovaný 3/ nebol zbavený rodičovských práv a povinností, mal zákonnú povinnosť dbať o výchovu dieťaťa, zabezpečovať primeraný dohľad a nespoliehať sa na to, že nič, čo sa týka dieťaťa, sa ho „netýka“. Žalobcovia dodali, že pôvodný návrh podával ich otec, oni do konania vstúpili ako dedičia a ani otec, ani sami nemali žiadnu možnosť skúmať rodinné a rodičovské vzťahy týkajúce sa žalovaného 1/. Mohli len vychádzať z údajov, ktoré boli nejakým spôsobom právne preukázateľné, teda kto je rodičom žalovaného 1/ a komu prislúchajú rodičovské práva a povinnosti k nemu. Práve z tohto dôvodu bol žalovaný 3/ označený ako účastník konania, pričom vzhľadom na zložitosť vzťahov v rodine zákon (§ 422 ods. 1 Občianskeho zákonníka) predpokladá solidárnu zodpovednosť rodičov a maloletého za spôsobenú škodu,

Navrhovali rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaný v 3. rade vo vyjadrení žiadal dovolanie žalobcov zamietnuť a priznať trovy dovolacieho konania.

Najvyšší súd po zistení, že dovolanie bolo podané včas k tomu oprávnenou osobou, preskúmal vec s poukazom na ustanovenie § 242 O. s. p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcov nie je opodstatnené.

Z o d ť v o d n e n i a :

Žalobcovia netvrdili, že konanie bolo zaťažené vadami vymenovanými v ustanovení § 241 ods. 2 písm. a) a b) O. s. p. a ani z obsahu spisu nič také nevyplýva; preto sa dovolací súd zaoberal len uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p. tak, ako bol vymedzený v podanom dovolaní. Podľa tohto ustanovenia možno dovolanie podať z dôvodu, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Nesprávne právne posúdenie veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie). O chybnú aplikáciu ide v prípadoch, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo aplikoval síce správny právny predpis, len ho nesprávne vyložil, prípadne zo skutkového zistenia vyvodil nesprávne právne závery. Dovolatelia v prejednávanej veci vidia nesprávnosť jej právneho posúdenia v nesprávnom vyriešení otázky pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 3. rade.

Vecná legitímácia je stav vyplývajúci z hmotného práva; má však význam len pri uplatňovaní tohto práva, teda v prebiehajúcim procese. Žalova-

ný je pasívne vecne legitimovaný, keď má skutočne povinnosť, ktorej splnenia sa na ňom žalobca domáha alebo ktorá má byť určená. Žalovanému chyba pasívna vecná legitimácia, ak súd napr. v spore o náhradu škody zisťuje, že žalovaný, hoci to o ňom žalobca tvrdí, za škodu nezodpovedá tak, ako je tomu aj v tomto prípade u žalovaného v 3. rade.

Ak škodu, ktorú spôsobí maloletý alebo ten, kto je v čase jej spôsobenia postihnutý duševnou poruchou, prichádzajú do úvahy ako subjekty zodpovednosti podľa § 422 Občianskeho zákonníka jednak tí, ktorí zanedbali dohľad (dozor) založený zákonom či úradným rozhodnutím alebo dohodou, jednak maloletí alebo tí, ktorí sú postihnutí duševnou poruchou.

Tými, ktorí zanedbali náležitý dohľad (dozor), budú v prvom rade rodičia (§ 32, 33, 34 a 36 Zákona o rodine*); zásadne ide o obidvoch rodičov - § 34 ods. 1 Zákona o rodine - bez ohľadu na to, či sú manželmi alebo nie sú. Ak však bude maloleté dieťa zverené súdnym rozhodnutím, či súdom schválenej dohody len jednému z rodičov, bude z hľadiska zanedbania náležitého dohľadu, a tým aj jeho zodpovednosti prichádzať do úvahy zásadne len tento rodič, prípade jeho manžel (nie druh), ktorý žije s dieťaťom v spoločnej domácnosti, a to aj keď nie je otcom dieťaťa, ak v rámci svojej zákonnej povinnosti (§ 33 Zákona o rodine) výslovne či mlčky prevzal povinnosť podieľať sa na výchove dieťaťa (pórov, aj rozh. č. 27/1977 Zb. súdnych rozhodnutí a stanovísk).

Založením zodpovednosti dozorujúcich osôb podľa § 422 Občianskeho zákonníka sa sledujú dva ciele: prvým je stimulovať dozorujúce osoby pod hrozbou zodpovednosti na dôsledné plnenie si svojich povinností vo vzťahu k maloletým (cieľ prevenčný) a druhým je zabezpečiť svojím postavením, aby sa poškodeným dostalo účinnej náhrady (cieľreparačný).

Tí, ktorí vykonávajú nad maloletými dohľad (dozor), sa teda svojej zodpovednosti koncipovanej na princípe zavinenia môžu zbaviť úspešným preukázaním dôkazu o tom, že náležitý dohľad zanedbali; ide o tzv. vyvinenie sa alebo exkulpáciu (pórov. § 422 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Odvolací súd teda postupoval správne, keď po zistení - ktoré nebolo spochybnené ani v dovolacom konaní - že žalovaný v 1. rade v čase spôsobenia škody nebol vo výchove a opatere žalovaného v 3. rade (ako jeho otca, keď ho od narodenia na základe rozhodnutia súdu vychováva matka - žalovaná v 2. rade),

*) zákon č 94/1963 Zb. Zákon o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o rodine“)

žalobu o náhradu škody voči nemu zamietol. S týmto záverom sa stotožňuje i dovolací súd.

Neopodstatnená je aj ďalšia námietka žalobcov, ktorou spochybňovali výrok o náhrade trov konania voči žalovanému v 3. rade. Ak totiž došlo k zmene rozsudku súdu prvého stupňa i v súvisiacom výroku o náhrade trov konania, tento výrok nie je prípustné preskúmať ani z hľadiska ustanovenia § 238 ods. 1 O. s. p. - lebo nejde o vec samu - ale ani z hľadiska ustanovenia § 239 O. s. p., pretože odsek tretí tohto ustanovenia túto možnosť vylučuje.

Z uvedeného vyplýva, že uplatnený dovolací dôvod podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p. nebol naplnený a že rozhodnutie odvolacieho súdu je správne. Dovolací súd preto dovolanie žalobcov podľa ustanovenia § 243b ods. 1 pred bodkočiarkou O. s. p. zamietol.

O náhrade trov dovolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 243b ods. 4 vety prvej, § 224 ods. 1 v spojení s § 150 O. s. p., lebo s ohľadom na majetkové, zárobné a sociálne pomery žalobcov by bolo neúmernou tvrdosťou zaťažiť ich povinnosťou nahradiť úspešnému účastníkovi trovy právneho zastúpenia v tomto spore, ktorý sami nevyvolali. Preto dovolací súd rozhodol tak, že žalovanému v 3. rade sa náhrada trov v tomto konaní nepriznáva.

44.

ROZHODNUTIE

V konaniach začatých pred vyhlásením konkurzu, u ktorých došlo jeho vyhlásením k ich prerušeniu, sa pri splnení zákonných podmienok správca konkurznej podstaty stáva zo zákona účastníkom konania namiesto úpadcu.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. apríla 2004, sp. zn. 5 Cdo 33/2004)

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 21. novembra 2002, č. k. 14 C 51/01-133, určil neplatnosť nájomnej zmluvy o nájme hmotného investičného majetku žalobcu podpísanej dňa 7. novembra 1996 žalobcom a žalovaným 1/ a neplatnosť dohody o zmene účastníka záväzkového vzťahu podpísanej 30. decembra 1996 žalovaným 1/ a žalovaným 2/, pričom zároveň určil, že touto dohodou nebol založený nájomný vzťah medzi žalobcom a žalovaným 2/. Žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania 5 030,- Sk na účet jeho zástupcu JUDr. R. A. do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Uplatnený určovací nárok žalobcu považoval za dôvodný poukazujúc na výsledky vykonaného dokazovania, z ktorého vyvodil záver, že nájomná zmluva je neplatná pre neurčitosť predmetu nájmu a v dôsledku toho je neplatná aj dohoda o zmene účastníka záväzkového vzťahu, ktorý mal byť založený touto nájomnou zmluvou.

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, na odvolanie žalovaných a vedľajšieho účastníka rozsudkom z 20. marca 2003, sp. zn. 16 Co 57/03, rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov prvostupňového konania 3 540,- Sk a náhradu trov odvolacieho konania 3 816,- Sk na účet jeho zástupcu Mgr. S. M. do troch dní a rozhodol, že žalovanému 2/ a vedľajšiemu účastníkovi sa náhrada trov prvostupňového a odvolacieho konania nepriznáva. Napokon rozhodol aj o odmietnutí odvolania THM, a. s., so sídlom v P. Na rozdiel od súdu prvého stupňa bol toho názoru, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na žiadanom určení. Odmietnutie odvolania THM, a. s., odôvodnil neoprávnenosťou tohto subjektu podať odvolanie z dôvodu, že i keď bol v žalobe označený za žalovaného 2/, vyhlásením konkurzu na jeho majetok sa účastníkom konania stal správca konkurznej podstaty JUDr. L. B.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke naliehavého právneho záujmu na žalovanom určení.

Žalovaný 1/ vo vyjadrení k dovolaniu žiadal tento mimoriadny opravný prostriedok ako neopodstatnený zamietnuť.

Žalovaný 2/ a vedľajší účastník sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadрили.

Najvyšší súd, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že ho treba zrušiť (§ 243b ods. 1 O. s. p.).

Z o d ô v o d n e n i a :

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania, ako aj uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane jeho obsahového vymedzenia. Obligatórne sa zaoberá len vadami konania uvedenými v § 237 O. s. p. a inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vzhľadom na túto zákonnú povinnosť, dovolací súd predovšetkým skúmal existenciu vád vymedzených v § 237 O. s. p. a iných vád konania, aj keď neboli dovolateľom namietané. Pri ich skúmaní zistil, že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Účastníkmi konania sú navrhovateľ (žalobca) a odporca (žalovaný) alebo tí, ktorých zákon za účastníkov označuje (§ 90 O. s. p.).

Súd môže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú, iba vtedy, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu alebo ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi (§ 153 ods. 2 O. s. p.).

Výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány; ak je ním rozhodnuté o osobnom stave, je záväzný pre každého (§ 159 ods. 2 O. s. p.).

V zmysle citovaného ustanovenia § 90 O. s. p. v sporovom konaní sú účastníkmi konania ten, kto podal žalobu, t. j. žalobca a ten, koho žalobca v žalobe označil za žalovaného.

Z citovaných ustanovení § 153 ods. 2 a § 159 ods. 2 O. s. p. vyplýva, že právoplatným rozsudkom sa súd v súlade s petitom žaloby záväzne vyslovuje o právach a povinnostiach účastníkov konania.

V prejednáwanej veci sa odvolací súd uvedenými ustanoveniami dôsledne neriadil. Z obsahu spisu je zrejmé, že žaloba bola podaná na Okresnom súde Banská Bystrica dňa 16. marca 2001, že za žalovaných boli označené subjekty STEFE SK, s. r. o. so sídlom v B. B. ako žalovaný 1/ a THM, a. s. so sídlom v P. ako žalovaný 2/ a že dňa 21. februára 2001 bol na majetok žalovaného 2/ vyhlásený konkurz (uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 2 K 290/00), pričom za správcu konkurznej podstaty bol ustanovený JUDr. L. B. Právna subjektivita žalovaných subjektov nebola v konaní spochybnená. Súd prvého stupňa po zistení, že na majetok žalovaného 2/ bol vyhlásený konkurz, prestal považovať žalovaného 2/ za účastníka konania a namiesto neho pokračoval v konaní ako s účastníkom so správcom konkurznej podstaty a voči nemu aj rozhodol označiac ho v záhlaví rozhodnutia za žalovaného 2/. Odvolací súd sa stotožnil s týmto postupom prvostupňového súdu, keď i on považoval správcu konkurznej podstaty za účastníka konania poukazujúc na ustanovenie § 14 ods. 5 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“) a tiež ho v záhlaví rozhodnutia označil za žalovaného 2/. Otázkou účastníctva správcu konkurznej podstaty v konaní oba sudy neposúdili správne.

Súdne a iné konania podľa osobitného predpisu, ktoré sa začali pred vyhlásením konkurzu, sa prerušujú, ak sa týkajú majetku patriaceho do podstaty, alebo ak sa týkajú nárokov, ktoré majú byť z podstaty uspokojené [§ 14 ods. 1 písm. d) zákona o konkurze a vyrovnaní v platnom a nezmenenom znení počas celého konania].

V konaniach prerušených podľa § 14 ods. 1 písm. d) s výnimkou konaní o pohľadávkach, ktoré treba prihlásiť v konkurze (§ 20), sa však pokračuje na návrh správcu, úpadcovho odporcu alebo nerozlučného účastníka konania. Správca sa stáva účastníkom konania namiesto úpadcu (§ 14 ods. 5 veta prvá a druhá zákona o konkurze a vyrovnaní v platnom a nezmenenom znení počas celého konania).

Z citovaných ustanovení § 14 ods. 1 písm. d) a ods. 5 prvá a druhá veta zákona o konkurze a vyrovnaní je zrejmé, že sa týkajú len súdnych a iných

konaní podľa osobitného predpisu, ktoré sa začali pred vyhlásením konkurzu. Len u týchto konaní, ak sa týkajú majetku patriaceho do podstaty alebo ak sa týkajú nárokov, ktoré majú byť z podstaty uspokojené, dochádza vyhlásením konkurzu k ich prerušeniu a len u týchto konaní sa správca konkurznej podstaty stáva zo zákona účastníkom konania, ak sa v konaní pokračuje na návrh správcu, úpadcovho odporcu alebo nerozlučného účastníka konania.

V preskúmvanej veci bolo konanie začaté po vyhlásení konkurzu, preto uvedené ustanovenia, a teda ani dôsledky z nich vyplývajúce sa na daný prípad nevzťahujú. Odvolací súd nesprávne, poukazujúc na ustanovenie § 14 ods. 5 zákona o konkurze a vyrovnaní, považoval správcu konkurznej podstaty za účastníka konania, voči ktorému aj rozhodol, označiac ho za žalovaného 2/. Tým bolo konanie pred ním postihnuté vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Rozhodnutie súdu smerujúce voči niekomu, kto sa účastníkom konania nestal a voči komu podľa petitu žaloby žiaden nárok ani uplatnený nebol, je nepochybne nesprávnym rozhodnutím vo veci pre rozpor s citovanými ustanoveniami § § 90, 153 ods. 2 a 159 ods. 2 O. s. p. Vymedzenou vadou bolo postihnuté konanie nielen v časti o určenie neplatnosti dohody o zmene účastníka záväzkového vzťahu, ale aj konanie v časti o určenie neplatnosti nájomnej zmluvy, pretože aj v tejto časti žaloba smerovala voči obom subjektom označeným za žalovaných, a to vzhľadom na to, že dohodou o zmene účastníka záväzkového vzťahu mali prejsť práva a povinnosti z nájomnej zmluvy na subjekt označený v žalobe za žalovaného 2/.

So zreteľom na uvedené dovolací súd rozsudok odvolacieho zrušil bez toho, aby zároveň zaujal stanovisko aj k právnomu posúdeniu veci týmto súdom v otázke naliehavého právneho záujmu žalobcu na žiadanom určení, pretože by to bolo v tomto štádiu konania predčasné (§ 243b ods. 1 veta za bodkočiarkou O. s. p.). Pretože rovnakou vadou, pre ktorú bol zrušený rozsudok odvolacieho súdu, je postihnuté aj konanie pred prvostupňovým súdom, dovolací súd zrušil aj rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 veta druhá O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

45.

ROZHODNUTIE

Rozhodnutie o vysporiadaní dedičstva, podľa ktorého sa preberateľom dedičstva - poľnohospodárskych pozemkov stáva jeden z dedičov s tým, že v prípade scudzenia pozemkov za náhradu sa táto rozdelí v rovnakom pomere medzi všetkých dedičov, možno považovať za obdobu (analógiu) zmluvy (dohody), ktorá zakladajú majetkové právo zaväzuje nielen jej účastníkov, ale aj ich právnych nástupcov, a ktorá im umožňuje domáhať sa práv, resp. nárokov ňou založených, ak sa stanú splatnými.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. novembra 2003, sp. zn. 5 Cdo 96/2000)

Okresný súd Žilina rozsudkom z 29. októbra 1996, č. k. 12 C 44/96-65, zamietol žalobu žalobcov, ktorou sa domáhali, aby žalovaným bola uložená povinnosť zaplatiť im finančnú čiastku predstavujúcu podiel ich právnych predchodcov na odpredaných, resp. vyvlastnených nehnuteľnostiach, ktoré boli predmetom dedičského konania po ich právnych predchodcoch. Mal za to, že povinnosť určená v rozhodnutí bývalého Štátneho notárstva v Žiline sa viazala na osobu Filipa K., toto neprešlo na právnych nástupcov - žalovaných y až IV/ a potom, ak nehnuteľnosti, ktoré títo zdedili po svojom právnom predchodcovi Filipovi K., ktoré následne predali, resp. im boli vyvlastnené, nemôžu zakladať ich povinnosť vyplatiť žalobcom získanú finančnú protihodnotu.

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalobcov 1/, 2/, 3/, 8/, 9/, 10/ a 11/ rozsudkom z 29. októbra 1997, sp. zn. 7 Co 1267/97, rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Zároveň samostatným výrokom pripustil dovolanie. Výrok o pripustení dovolania odôvodnil tým, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, a to v otázke, či povinnosť právneho predchodcu žalovaných I/ až IV/, vyplývajúca z rozhodnutia krajského súdu o rozdelení náhrady v prípade scudzenia zdedených pozemkov v budúcnosti prešla na základe dedenia na samotných žalovaných 1/ až IV/. Sám bol toho názoru, že povinnosť dediča, ktorý majetok poručiteľa prevzal, uspokojiť dedičské práva spoludedičov - vyplatiť im prípadné dedičské spolupoddiely, mohla byť časovo odsunutá - podmienená len za predpokladu, že

táto bola konkrétne v dedičskom rozhodnutí i určená. Týmto spôsobom však v prejednávanej veci, v dedičskom konaní po poručiteľovi Jánovi K., konkrétna povinnosť stanovená nebola. Nemohla sa potom ani stať právom, ktoré by či už ako pohľadávka mohla prejsť na právnych nástupcov po rodičoch žalobcov, resp. ako povinnosť žalovaných ako právnych nástupcov po preberateľovi Filipovi K. Za života právneho predchodcu žalovaných Filipa K. pozemky, ktoré boli predmetom dedičského konania po Jánovi K. scudzené neboli a i z tohto dôvodu (keďže v čase smrti poručiteľa povinnosť neexistovala) nemohla byť predmetom prechodu na právnych nástupcov po Filipovi K.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podali dovolanie žalobcovia IQ/ a 11/, Navrhli, aby dovolací súd tento rozsudok, ako aj rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Namietali nesprávne právne posúdenie veci. Poukazovali predovšetkým na to, že smrťou dlžníka, v prejednávanej veci preberateľa dedičstva Filipa K., povinnosť určená rozhodnutím štátneho notárstva, resp. súdu nezanikla, pretože toto plnenie sa neviazalo výlučne na jeho osobu, ale v zmysle ustanovenia § 460 Občianskeho zákonníka prešlo na jeho dedičov.

Najvyšší súd, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), preskúmal dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Dovolací súd je podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O. s. p. viazaný rozsahom dovolania a uplatneným dovolacím dôvodom; z úradnej povinnosti skúma iba vady uvedené v § 237 O. s. p. a iné vady konania len vtedy, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Tieto však zo súdneho spisu nevyplývajú.

V danom prípade je dovolanie prípustné podľa § 238 ods. 3 písm. a) O. s. p., t. j. len preto, že jeho prípustnosť vyslovil vo svojom potvrdzujúcom rozsudku odvolací súd, ktorý zároveň v dôvodoch rozhodnutia vymedzil otázku po právnej stránke zásadného významu. To znamená, že dovolatelia boli oprávnení napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to iba v konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie prípustené. Dovolací súd preto skúmal v dovolacom konaní vecnú správnosť napadnutého rozsudku len vo vzťahu

k tej otázke zásadného právneho významu, pre ktorú pripustil odvolací súd dovolanie.

Podľa § 460 Občianskeho zákonníka dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiťefa.

Podľa § 579 ods. 1 Občianskeho zákonníka smrťou dlžníka povinnosť nezanikne, ibaže jej obsahom bolo plnenie, ktoré mal osobne vykonať dlžník.

V danom prípade je nepochybné, že na základe rozhodnutia bývalého Štátneho notárstva v Žiline z 3. júna 1963, sp. zn. D 614/64, preberateľom majetku po poručiťefovi Jánovi K. sa stal jeho syn Filip K. bez povinnosti vyplatiť odstupujúcich dedičov. V dôsledku odvolania ostatných dedičov Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 20. novembra 1964, sp. zn. 7 Co 754/64, napadnuté uznesenie potvrdil, avšak s tým, že v prípade scudzenia pozemkov za náhradu sa táto náhrada rozdelí v rovnakom pomere medzi všetkých dedičov. Podľa dôvodov tohto rozhodnutia takto bude ostatným dedičom zaistený nárok na výplatu z dedičstva (v prípade scudzenia označených pozemkov), pretože bez tohto doplnku by si v budúcnosti nemohli uplatňovať žiaden nárok, keďže podľa uznesenia štátneho notárstva by ich nárok zanikol. V prejednávanej veci (v súvislosti aj s vymedzenou dovolacou otázkou) sporným teda ostal výklad výrokovkej časti súdneho rozhodnutia, konkrétne, či a aké práva a povinnosti z neho vyplývajú pre právnych nástupcov po poručiťefovi Filipovi K.

Pre posúdenie tejto právnej otázky zásadného významu, pre ktorú bolo pripustené dovolanie, považoval dovolací súd za rozhodujúci obsah právoplatných rozhodnutí bývalého štátneho notárstva a krajského súdu a cieľ nimi sledovaný, t. j. spravodlivé vysporiadanie ustupujúcich dedičov s prihliadnutím na podmienky a okolnosti, za ktorých k tomuto vysporiadaniu došlo. Z rozhodnutia bývalého štátneho notárstva je zrejmé, že prakticky jediným a rozhodujúcim aktívom po zomrelom poručiťefovi bola poľnohospodárska pôda, o ktorej je všeobecne známe, že je výrobným faktorom, ktorý sa nespotrebuje a pri riadnom užívaní ani neopotrebuje. Dôvodne preto možno predpokladať, že dedičia po poručiťefovi si uvedomovali jej jedinečnosť a hodnotu, a že len v dôsledku vtedajších právnych úprav ukladajúcich členovi družstva povinnosť združiť pozemky do spoločného družstevného hospodárenia a presadzujúcich nadobúdanie pôdy v dôsledku dedenia len jedným z dedičov (§ 23 ods. 1 zákona č. 49/1959 Zb. o jednotných roľníckych družstvách a § 40 zákona č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve a o konaní pred štátnym notárstvom), rešpektovali také vysporiadanie dedičstva, pri ktorom sa výlučným vlastníkom všetkej pôdy stal len jeden z nich

- právny predchodca žalovaných 1/ až 4/. Pokiaľ krajský súd v dôsledku odvolania ustupujúcich dedičov požadujúcich poskytnutie náhrady pre prípad, že v budúcnosti dôjde k scudzeniu pôdy, a to rozdelením vyplatenej náhrady podľa výšky dedičských podielov, túto požiadavku akceptoval a potvrdil ju právoplatným rozhodnutím, mohli ustupujúci dedičia, spoliehajúc sa na právoplatné rozhodnutie orgánu štátu nadobudnúť presvedčenie o spravodlivom vysporiadaní dedičstva. Rozdelenie náhrady za pôdu, ktorá pripadla do výlučného vlastníctva jednému z dedičov, v prípade jej scudzenia medzi ustupujúcich dedičov podľa výšky ich dedičských podielov, predstavovalo, vzhľadom na už uvedené okolnosti, za ktorých k tejto úprave vysporiadania došlo, spravodlivú alternatívu takému vysporiadaniu dedičstva (najmä z hľadiska hodnoty pôdy v čase jej scudzenia, ovplyvňujúcu dohodnutú náhradu), pri ktorom by predmet dedičstva pripadol do podielového spoluvlastníctva dedičov podľa výšky ich dedičských podielov. Vzhľadom na podmienku scudzenia pôdy v budúcnosti je zrejmé, že právo na náhradu nebolo obmedzené len na osoby ustupujúcich dedičov, ale sa malo týkať aj ich právnych nástupcov a tomuto právu zodpovedajúca povinnosť poskytnúť náhradu sa netýkala len toho dediča, ktorému pripadla pôda do výlučného vlastníctva, ale aj tých jeho právnych nástupcov, ktorí sa stanú jej vlastníckmi a prípadne im náhrada za pôdu v prípade jej scudzenia.

Dôvera občanov v právo priznané právoplatným súdnym rozhodnutím patrí medzi základné istoty, na ktoré sa možno v demokratickom a právnom štáte spoliehať. Pretože Slovenská republika je podľa čí. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky takýmto štátom, nemôže byť takáto dôvera právnych nástupcov ustupujúcich dedičov v predmetnej veci sklamaná. Rozhodnutie o vysporiadaní dedičstva v prejednávanej veci, so zreteľom na jeho obsah, možno považovať za obdobu (analógiu) zmluvy (dohody), ktorá zakladajúc majetkové právo zaväzuje nielen jej účastníkov, ale aj ich právnych nástupcov, a ktorá im umožňuje domáhať sa práv, resp. nárokov ňou založených, ak sa stanú splatnými. I keď v rozhodnutí sa neuvádzala konkrétna výška náhrady ustupujúcim dedičom (a ani sa uvádzať nemohla, lebo vzhľadom na to, že sa mala odvíjať od skutočne poskytnutej náhrady za pôdu v čase jej scudzenia a nie od jej hodnoty ako predmetu dedičstva, sa mohla stať známou až v budúcnosti), bola určená takým spôsobom, ktorý pri splnení v ňom uvedenej podmienky umožňoval jej vyčíslenie bez akýchkoľvek pochybností.

So zreteľom na uvedené posúdenie veci odvolacím súdom v otázke po právnej stránke zásadného významu nebolo správne, preto dovolací súd na-

padnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného, ako i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

46.

ROZHODNUTIE

Pokiaľ žalobca označí žalovanú právnickú osobu nepresne tak, že neuvedie správne jej sídlo, hoci niet pochýb o tom, kto je podľa § 90 O. s. p. žalovaným, ide len o vadu žaloby, ktorú súd odstráni buď sám alebo postupom podľa ustanovenia § 43 O. s. p.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. novembra 2004, sp. zn. I Cdo 90/2004)

Okresný súd Spišská Nová Ves uznesením z 13. januára 2003, č. k. 5 C 509/02-28, zastavil konanie podľa § 104 ods. 1 veta prvá O. s. p. s odôvodnením, že žalobca podal žalobu proti organizačnej zložke bez právnej subjektivity, ktorý nedostatok podmienky konania je neodstrániteľný, pretože nejde o nesprávne označenie žalovaného podľa zápisu v obchodnom registri. Súčasne vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania s poukazom na ustanovenie § 146 ods. 1 písm. c) O. s. p.

Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie žalovaný proti výroku o náhrade trov konania. Krajský súd v Košiciach uznesením z 30. októbra 2003, sp. zn. 12 Co 95/03, odvolanie žalovaného odmietol [§ 218 ods. 1 písm. b) O. s. p.]. V odôvodnení svojho uznesenia odvolací súd uviedol, že z obsahu spisu vyplýva, že konanie bolo zastavené s poukazom na § 104 ods. 1 veta prvá v spojení s § 103 O. s. p., pretože žalobca podal žalobu proti organizačnej zložke - Obchodnej spoločnosti Spiš so sídlom S. N. V., ktorá nemá právnu subjektivitu. Pokiaľ odvolanie proti uzneseniu súdu prvého stupňa podal PRÍMA ZDROJ holding, a. s., so sídlom v P. B., (inak spoločnosť s právnou subjektivitou), takto označený subjekt nie je účastníkom konania, preto nie je ani osobou oprávnenou na podanie odvolania, uzavrel odvolací súd.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. Žiadal jeho zrušenie a vrátenie veci krajskému súdu na ďalšie konanie. Namietal, že rozhodnutím odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Poukázal na to, že návrh na začatie konania smeroval proti PRÍMA ZDROJ holding, a. s. IČO: 36010413, teda voči nemu. Pokiaľ bolo konanie na súde prvého stupňa zastavené, bolo chybou žalobcu, že nepodal proti tomuto výroku odvolanie.

Žalobca navrhol dovolanie ako nedôvodné odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas osobou na tento procesný úkon oprávnenou, preskúmal ním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v medziach určených ustanovením § 242 ods. 1 O. s. p., a to bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 1 časť vety za bodkočiarkou O. s. p.) a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Občiansky súdny poriadok pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu, ak v konaní došlo k závažným procesným vadám vymenovaným v § 237 písm. a) až g) O. s. p. Takouto vadou je podľa § 237 písm. f) O. s. p. aj taký postup súdu v konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať, teda uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. O takýto vadný postup súdu ide aj v prípade, ak odvolací súd nesprávne odmietne odvolanie ako podané neoprávnenou osobou [§ 218 ods. 1 písm. b) O. s. p.].

V danej veci o takýto prípad ide.

Z obsahu preskúmaného spisu vyplýva, že žalobca v návrhu na začatie konania označil žalovaného ako PRÍMA ZDROJ holding, a. s., Obchodná spoločnosť Spiš, S. N. V., IČO: 36010413. Podľa výpisu z obchodného registra Okresného súdu Trnava je v oddiele Sa vo vložke č. 327/R zapísaný subjekt PRÍMA ZDROJ holding, a. s., so sídlom v P. B., Tatranská č. 298, IČO: 36010413.

V zmysle § 79 ods. 1 O. s. p. ak je účastníkom právnická osoba, návrh na začatie konania musí obsahovať názov alebo obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo, ak je pridelené.

Obchodné meno obchodných spoločností a družstva je názov, pod ktorým sú zapísané v obchodnom registri. To platí aj pre právnické osoby, ktoré sa zapisujú do obchodného registra na základe osobitného zákona. Súčasťou obchodného mena právnických osôb je aj dodatok označujúci ich právnu formu (§ 9 ods. 2 Obchodného zákonníka).

V danej veci spôsob označenia žalovaného v žalobe obsahuje úplné znenie obchodného mena spoločnosti PRÍMA ZDROJ holding, a. s., spolu s identifikačným číslom, ktoré mu je pridelené. Za úplným obchodným menom spoločnosti nasleduje označenie Obchodná spoločnosť Spiš; žalobca tým

zrejme mal v úmysle upresniť, ktorej organizačnej zložky sa vec týka. Žalobca uviedol nesprávne sídlo žalovaného, čo je pochybenie, avšak nemajúce za následok zámenu dvoch subjektov. V niektorých prípadoch bude uvedenie sídla za obchodným menom dôležitým rozlišovacím znakom voči inému subjektu rovnakého obchodného názvu (§ 10 ods. 1 Obchodného zákonníka), avšak o takýto prípad v danej veci nešlo.

Ak uvedenie označenia organizačnej zložky za obchodným menom žalovaného pri označení v žalobe vzbudzovalo pochybnosť o tom, či má byť Obchodná spoločnosť Spiš účastníkom, alebo sa týmto označením len podáva bližšia informácia o tom, že sa spor tejto týka organizačnej zložky, išlo len o nepresnosť, či neúplnosť podania (žaloby). V takom prípade mal súd prvého stupňa podľa § 43 ods. 1 O. s. p. žalobcu vyzvať, aby nepresnosť v označení odstránil a žalovaného označil správne alebo túto nepresnosť odstrániť sám, pretože si nevyžadovala žiadnu procesnú aktivitu z jeho strany. Ak je teda v žalobe pri označení účastníka okrem úplného obchodného názvu podniku uvedená aj organizačná zložka, ktorej sa spor týka, nie je to dôvod na zastavenie konania.

Žalobca však v danom prípade odvolanie proti uzneseniu súdu prvého stupňa, ktorým zastavil konanie, nepodal, stalo sa teda v tejto časti právoplatným. To však neplatí o výroku, ktorým bolo rozhodnuté o náhrade trov konania, pretože tento napadol odvolaním žalovaný, ktorý je subjektom práv a povinností (§ 19 O. s. p.) a bol účastníkom konania. Ak napriek tomu odvolací súd jeho odvolanie odmietol ako podané neoprávnenou osobou, rozhodol nesprávne a týmto nesprávnym rozhodnutím odňal žalovanému právo konať pred súdom [§ 237 písm. f) O. s. p.].

So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach zrušil podľa § 243b ods. 1 veta za bodkočiarkou O. s. p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 veta prvá O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

47.

ROZHODNUTIE

Samotná účasť žalobcu, ako spoločníka v obchodných spoločnostiach s ručením obmedzeným, nie je vykonávaním jeho vlastnej podnikateľskej činnosti, ale je len určitou formou dispozície s vlastným majetkom, oprávňujúcou ho podieľať sa na výkone práv a povinností vyplývajúcich z jeho kapitálovej účasti v spoločnosti.

Vykonávaním, resp. prevádzkovaním podnikateľskej činnosti právnickou osobou treba rozumieť aktívnu činnosť smerujúcu k dosiahnutiu zisku.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. novembra 2003, sp. zn. 5 Cdo 109/03)

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 2. októbra 2002, č. k. 13 C 61/01-123, určil neplatnosť rozviazania pracovného pomeru žalobcu výpoveďou podľa § 46 ods. 1 písm. f) Zákonníka práce, danou žalobcovi žalovaným listom zo 17. novembra 2000. Zároveň rozhodol o zamietnutí protinávrhu žalovaného a o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania 3 070,- Sk do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca v rozhodnom období od vzniku pracovného pomeru u žalovaného nevystupoval ako podnikateľ a nebol ani členom riadiacich a kontrolných orgánov takých právnických osôb, ktoré by vykonávali podnikateľskú činnosť. Neporušil preto ustanovenie § 73 ods. 3 Zákonníka práce, ani pracovný poriadok žalovaného a jeho čestné vyhlásenie z 29. februára 2000 nemožno považovať za nepravdivé. Vzhľadom na to neboli u neho dané dôvody pre výpoveď z pracovného pomeru.

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako odvolací súd, na odvolanie žalovaného rozsudkom z 30. apríla 2003, sp. zn. 15 Co 29/2003, rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania 3 354,- Sk do rúk jeho právneho zástupcu do troch dní a samostatným výrokom pripustil proti svojmu rozsudku odvolanie. Prvostupňový rozsudok považoval v celom rozsahu za vecne správny. Stotožnil sa najmä s jeho právnymi závermi, že žalobca nevykonával podnikateľskú činnosť na základe živnostenského alebo iného oprávnenia a ani ako spoločník obchodných spoločností, keďže samotná účasť

spoločníka v obchodnej spoločnosti je len určitou formou dispozície s vlastným majetkom, a že len formálnym zápisom v obchodnom registri ako konateľ obchodnej spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorá v čase od vzniku jeho pracovného pomeru u žalovaného až do dania výpovede už fakticky nevykonávala podnikateľskú činnosť, neporušil zákaz byť členom riadiacich alebo kontrolných orgánov právnických osôb prevádzkujúcich podnikateľskú činnosť.

Výrok o pripustení dovolania odvolací súd odôvodnil tým, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, a to v otázke, či pod pojem podnikanie možno zahrnúť aj samotnú účasť spoločníka v obchodnej spoločnosti, a či pod pojmom prevádzkovanie, resp. vykonávanie podnikateľskej činnosti možno rozumieť samotný fakt, že obchodná spoločnosť je zapísaná v obchodnom registri, i keď aktívnu činnosť už nevykonáva, ale robí kroky za účelom svojej likvidácie alebo či pre naplnenie tohto pojmu sa vyžaduje aj aktívna činnosť smerujúca k dosiahnutiu zisku. Sám tieto otázky riešil tak, že samotná účasť spoločníka v obchodnej spoločnosti nie je vykonávaním podnikateľskej činnosti, pretože nespĺňa znaky podnikania v zmysle ustanovenia § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka, ale je len určitou formou dispozície s vlastným majetkom, a že pod prevádzkovaním podnikateľskej činnosti treba rozumieť aktívnu činnosť smerujúcu k dosiahnutiu zisku.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Nesúhlasil s právnym posúdením veci odvolacím súdom vo vymedzených dovolacích otázkach. Poukázal na nejednotné rozhodovanie súdov v tomto smere a na to, že stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 36/2002 rieši tieto otázky len z trestno-právneho hľadiska, nie však aj z hľadiska pracovno-právneho.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol tento mimoriadny opravný prostriedok ako nedôvodný zamietnuť,

Z o d ô v o d n e n i a :

Dovolací súd je podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O. s. p. viazaný rozsahom dovolania a uplatneným dovolacím dôvodom; z úradnej povinnosti skúma iba vady uvedené v § 237 O. s. p. a iné vady konania len vtedy, pokiaľ by

mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Tieto však neboli dovolaním namietané a zo súdneho spisu nevyplývajú.

V danom prípade je dovolanie prípustné podľa § 238 ods. 3 písm. a) O. s. p., t. j. len preto, že jeho prípustnosť vyslovil vo svojom potvrdzujúcom rozsudku odvolací súd, ktorý zároveň v dôvodoch rozsudku vymedzil otázky po právnej stránke zásadného významu. To znamená, že dovolateľ bol oprávnený napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to iba v konkrétne vymedzených otázkach, pre ktoré bolo dovolanie pripustené. Dovolací súd preto skúmal v dovolacom konaní vecnú správnosť napadnutého rozsudku len vo vzťahu k tým otázkam zásadného právneho významu, pre ktoré pripustil dovolací súd dovolanie.

Ustanovenie § 10 ods. 1, 2 zákona č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení platnom v čase dania výpovede žalobcovi žalovaným zakazovalo pracovníkom tejto inštitúcie vykonávajúcim kontrolu (kontrolným pracovníkom) výkon inej funkcie v orgánoch právnických osôb vykonávajúcich podnikateľskú činnosť a výkon vlastnej podnikateľskej činnosti.

Podobný zákaz obsahovalo aj ustanovenie § 73 ods. 3 a 4 Zákonníka práce v znení platnom v čase dania výpovede žalobcovi žalovaným, v zmysle ktorého zamestnanci Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky nesmeli byť členmi riadiacich alebo kontrolných orgánov právnických osôb prevádzkujúcich podnikateľskú činnosť a podnikateľskú činnosť mohli vykonávať len s predchádzajúcim písomným súhlasom zamestnávateľa.

Pri objasňovaní pojmov „vykonávanie podnikateľskej činnosti“, resp. „prevádzkovanie podnikateľskej činnosti“, použitých v uvedených ustanoveniach, odvolací súd správne vychádzal z definície podnikania obsiahnutej v ustanovení § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého sa podnikaním rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku, a z definície podnikateľa obsiahnutej v odseku 2 tohto ustanovenia, podľa ktorého podnikateľom podľa tohto zákona je:

- a) osoba zapísaná v obchodnom registri,
- b) osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia,
- c) osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov a

d) fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu.

Správne dospel k záveru, že samotná účasť žalobcu ako spoločníka v obchodných spoločnostiach s ručením obmedzeným nie je vykonávaním jeho vlastnej podnikateľskej činnosti, pretože nespĺňa charakteristické znaky podnikania v zmysle ustanovenia § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka, ale je len určitou formou dispozície s vlastným majetkom oprávňujúcou ho podieľať sa na výkone práv a povinností vyplývajúcich z jeho kapitálovej účasti v spoločnosti. Dovolací súd sa s právnym posúdením veci odvolacím súdom v tejto otázke stotožňuje a v podrobnostiach poukazuje na dôvody jeho rozsudku.

Rovnako správny je aj právny záver odvolacieho súdu, podľa ktorého pod vykonávaním, resp. prevádzkovaním podnikateľskej činnosti právnickou osobou treba rozumieť aktívnu činnosť smerujúcu k dosiahnutiu zisku. Len samotný zápis obchodnej spoločnosti s ručením obmedzeným ako právnickej osoby v obchodnom registri, a teda len jej samotné právne postavenie ako podnikateľského subjektu (podnikateľa) pre aplikáciu ustanovenia § 10 ods. 1 a 2 zákona č. 39/1993 Z. z. a ustanovenia § 73 ods. 3 a 4 Zákonníka práce v znení platnom v čase dania výpovede žalobcovi nie je postačujúce. Použitie uvedených ustanovení vyžaduje skutočný výkon, resp. prevádzkovanie podnikateľskej činnosti právnickou osobou, teda vyvíjanie aktivít smerujúcich k dosiahnutiu zisku. Aj pri výklade týchto ustanovení sú preto použiteľné závery stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 36/2002, v zmysle ktorého len samotné oprávnenie na výkon podnikateľskej, resp. živnostenskej činnosti nemožno ešte považovať za podnikanie, ale rozhodujúci je skutočný výkon podnikateľskej činnosti na podklade takéhoto oprávnenia a majetková účasť v obchodnej spoločnosti sama o sebe nie je podnikaním, ale formou dispozície s vlastným majetkom.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného ako nedôvodné zamietol (§ 243b ods. 1 veta pred bodkočiarkou O. s. p.).

Žalobcovi úspešnému v dovolacom konaní priznal dovolací súd podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a § 243b ods. 4 O. s. p. náhradu trov dovolacieho konania pozostávajúcich z odmeny jeho právneho zástupcu (advokáta) za vyjadrenie k dovolaniu 1 281,- Sk (podľa § 13 ods. 6 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, t. j. vo výške jed-

nej desatiny výpočtového základu, ktorým je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok roku 2002 rovnajúca sa sume 12 811,- Sk), zo zvýšenia tejto odmeny o daň z pridanej hodnoty 295,- Sk (23 % zo sumy 1 281,- Sk podľa § 22 ods. 3 uvedenej vyhlášky), a z paušálnej náhrady 128,- Sk (podľa § 19 ods. 3 uvedenej vyhlášky vo výške jednej stotiny výpočtového základu), spolu v sume 1 704,- Sk.

48.**ROZHODNUTIE**

Samotné personálne prepojenie obchodných spoločností nie je protiprávne. Správanie sa týchto osôb však musí byť obvyklé, poctivé a spravodlivé. Tieto zásady spolu s ďalšími zásadami vymedzujú konanie zodpovedajúce dobrým mravom.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2005,
sp. zn. Obdo V 53/2003)

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom zo 14. novembra 2002, sp. zn. 3 Obo 217/01, 3 Obo 299/01, 3 Obo 309/02, na odvolanie žalobcov zmenil rozsudok Krajského súdu v B. B. z 3. marca 2001, č. k. 43 Cb 22/98-283, ktorým bola žaloba zamietnutá tak, že kúpna zmluva zo 7. februára 1995 a nájomné zmluvy uzavreté dňa 14. októbra 1994, 18. februára 1994 a 25. augusta 1995 medzi žalovanými sú neplatné. Na odvolanie žalobcu 1/ zrušil uznesenie súdu prvého stupňa, č. k. 43 Cb 22/98-300, týkajúce sa povinnosti zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie a na odvolanie žalobcu 2/ zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, č. k. 43 Cb 22/98-31, týkajúce sa tiež poplatkovej povinnosti a rozhodol o náhrade trov konania.

V odôvodnení rozsudku odvolací súd uviedol, že sa nestotožňuje s právnym názorom krajského súdu, že uzavretie kúpnej zmluvy medzi žalovanými zo 7. februára 1995, ako aj nájomné zmluvy v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka sa neprieči dobrým mravom, resp., že sú v súlade s právom. Odvolací súd poukázal na to, že je nesporné, že tieto zmluvy boli uzavreté medzi tými istými osobami, ktoré boli spoločníkmi v dvoch rozličných firmách, teda išlo o ich vzájomné personálne prepojenie. Tieto si previedli vlastníctvo k majetku medzi sebou bez toho, aby previedli i príslušnú časť záväzkov (tiarch) z prevádzaného majetku. Tiež uzavreli medzi sebou nezvyklé dlhodobé nájomné zmluvy na 10 až 40 rokov, ktoré sú pre tieto subjekty veľmi výhodné i pre minimálnu cenu za prenájom. Zo súdneho spisu vyplýva, že žalovaní napriek predaju majetku svoje záväzky voči žalobcovi 1/ neplnili - nesplácali svoje dlžoby v zmysle zmluvy č. 30/1992. Podľa názoru odvolacieho súdu takéto konanie žalovaných je v rozpore nielen s dobrými mravmi, pretože v skutočnosti ukracovalo všetkých veriteľov žalovaného, ale je v rozpore i s ustanovením či. III. a či. VI. zmluvy č. 30/1992, uzavretej medzi žalobcom 1/ a žalovaným 2/, ktorými sa tento zaviazal nielen po-

kračovať v predmete činnosti kupovaného podniku (mliekárenskej výroby a predaja), čo nedodrжал, ale nesplnil ani ďalšiu svoju povinnosť vyplývajúcu zo zmluvy č. 30/1992, v dohodnutých termínoch splácať dohodnutú kúpnu cenu. Žalobca 1/ preto od zmluvy č. 30/1992 odstúpil dňa 10. októbra 1996. Zmluvu o predaji majetku žalovaný 2/nesplnil. Teda takéto konanie žalovaných obchádza i zákon č. 92/1991 Zb., v zmysle ktorého bola medzi účastníkmi uzavretá kúpna zmluva č. 30/1992. Na určenie je daný naliehavý právny záujem, pretože predávajúci v zmysle zákona č. 92/1991 Zb. disponuje s majetkom štátu.

Odvolačný súd, na rozdiel od súdu prvého stupňa, dospel k záveru, že na vec sa vzťahujú aj ustanovenia zákona č. 116/1990 Zb. v platnom znení, pretože v sporných priestoroch bola vykonávaná aj obchodná činnosť, preto v súvislosti s prenájmom časti priestorov bolo potrebné vyžiadať si súhlas mestského úradu, čo žalovaní opomenuli, preto v zmysle ustanovenia § 3 ods. 2 uvedeného zákona je neplatná časť zmluvy zo zákona.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie obaja žalovaní a navrhli ho zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Na zdôvodnenie dovolania uviedli, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Názor odvolacieho súdu, že žalobca predáva majetok štátu ďalším subjektom, je nesprávny. Kúpnu zmluvou č. 30/1992 žalobca 1/nepredával majetok štátu, ale majetok svoj, keďže Fond národného majetku nemožno považovať za štát. Pri privatizácii podľa zákona č. 92/1991 Zb. v platnom znení, prevádza majetok vždy len fond, teda nie štát, majetok je deetatizovaný už jeho prechodom na fond.

K právnomu názoru odvolacieho súdu, týkajúceho sa „tých istých osôb“, dovolatelia uviedli, že obchodné spoločnosti, ako samostatné právnické osoby, majú svoj vlastný majetok odlišný od majetku svojich spoločníkov a s týmto svojím majetkom podnikajú a hospodária (§ 6 Obchodného zákonníka). Definičným znakom právnických osôb je totiž okrem iného ich majetková samostatnosť, výrazom ktorej je jednak to, že sú vlastníkami svojho majetku a jednak len vo vzťahu k tomuto majetku nesú samostatnú majetkovú zodpovednosť v právnych vzťahoch, do ktorých vstupujú (pozri § 106 veta prvá Obchodného zákonníka v platnom znení ohľadne spoločnosti s ručením obmedzeným). Spoločníci jednotlivých obchodných spoločností teda nie sú podielovými spoluvlastníkmi majetku obchodnej spoločnosti a ani nie sú jej veriteľmi ohľadne svojho vkladu do spoločnosti, ale ich vzťah k obchodnej spoločnosti a k jej majetku je vymedzený súborom práv spoločníka (u spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným podľa § 114 až § 123, § 150 a § 153 ods. 2 Obchodného zákonníka v platnom znení). Majetkové práva spo-

ločníkov spočívajú spravidla v možnosti prevodu obchodného podielu (resp. prevodu akcií), v podiele na prípadnom zisku obchodnej spoločnosti, v nároku na vyrovnací podiel pri zániku účasti spoločníka v spoločnosti, v podiele na likvidačnom zostatku pri zrušení spoločnosti s likvidáciou. Za záväzky obchodnej spoločnosti spoločníci neručia (až na výnimku — najmä v ustanoveniach § 56 ods. 6, § 106 Obchodného zákonníka v platnom znení).

Vzhľadom na uvedené spoločníci nemôžu byť priamo poškodenými osobami v prípadoch, kedy by bola prípadne páchaná určitá činnosť na úkor majetku obchodnej spoločnosti, ale sami sa môžu dopustiť napr. trestnej činnosti vo vzťahu k majetku svojej obchodnej spoločnosti, ktorý je z tohto hľadiska pre nich majetkom cudzím. To platí i napriek skutočnosti, že sa inak na verejnosti bežne hovorí - najmä ak ide o spoločníkov s určitou majoritou v obchodnej spoločnosti - o tzv. vlastníkoch týchto spoločností (napr. o „vlastníkoch“ spoločnosti s ručením obmedzeným). Ani tí však nie sú vlastníkami majetku obchodnej spoločnosti v právnom zmysle. Preto sa spoločníci, najmä ak sú súčasne štatutárnymi orgánmi alebo inými osobami oprávnenými disponovať (hospodáriť) s majetkom obchodnej spoločnosti, môžu dopustiť ku škode tohto majetku tiež niektorého z trestných činov, ktorých znakom je spôsobenie škody na cudzom majetku.

Pretože v tomto prípade nebolo preukázané, že by spoločníci žalovaného 1/ a 2/ (ktorí boli zároveň ich štatutárnymi orgánmi), spôsobili škodu na majetku žalovaného 2/ - tvrdenie odvolacieho senátu najvyššieho súdu o rozpore ich konania s dobrými mravmi pre údajné ukracovanie veriteľov žalovaného 2/ - je účelové a nesprávne.

Dovolatelia ďalej uviedli, že žiadny platný zákon, ani ustanovenie zmluvy č. 30/1992 žalovanému 2/ neukladali povinnosť pri disponovaní s majetkom, ktorý nadobudol do jeho výlučného vlastníctva, prevádzať s ním aj príslušnú časť záväzkov, prípadne povinnosť nadobudnutý majetok môcť prenajímať na menej než 10, resp. 40 rokov alebo povinnosť kúpnu cenu za predaj majetku vo svojom výlučnom vlastníctve použiť presne určeným spôsobom.

V tejto súvislosti odvolaciemu senátu najvyššieho súdu musí byť taktiež známe, že ani Občiansky zákonník, ani iný zákon neustanovuje žiadne kritériá, podľa ktorých by mala byť výhodnosť alebo nevýhodnosť podmienok, za ktorých boli vyššie uvedené nájomné zmluvy, resp. kúpna zmluva, uzavreté, posudzované.

Výhodnosť, resp. nevýhodnosť podmienok, za ktorých boli v tomto prípade predmetné nájomné zmluvy, resp. kúpna zmluva, uzavreté - možno ob-

jektívne posudzovať iba v porovnaní s obvyklými podmienkami, za ktorých sa v dobe ich uzavretia a v mieste, kde sa prenajaté nehnuteľnosti nachádzajú, podobné nehnuteľnosti prenajímali. Podľa žalovaného 2/ v tomto prípade nemožno považovať podmienky, za ktorých boli uzavreté predmetné nájomné zmluvy, za nevýhodné - z toho dôvodu, že v danom mieste nebol po nájme, resp. kúpe uvedeného druhu nehnuteľností dopyt, a preto nebolo možné dosiahnuť dojednanie výhodnejších podmienok, aké sa žalovanému 2/podarilo dojsť so žalovaným 1/.

Pokiaľ odvolací senát najvyššieho súdu v súvislosti s prieskumom rozhodnutia krajského súdu sa v odvolacom konaní vôbec nezaoberal otázkou výhodnosti, resp. nevýhodnosti podmienok, za ktorých boli v tomto prípade predmetné nájomné zmluvy, resp. kúpna zmluva uzavreté (nevykonal o nej žiadne dokazovanie), pričom vychádzal len z dôkazov vykonaných v prvostupňovom konaní, na základe ktorých posúdil uvedenú otázku po právnej stránke odlišne od krajského súdu, ako súdu prvého stupňa, porušil tým zásadu dvojinštančnosti konania a odňal žalovaným 1/ a 2/ ich zákonné právo domáhať sa preskúmania takého rozhodnutia riadnym opravným prostriedkom.

Odvolací senát zaujal pozíciu „advokáta“ žalobcov, pretože účelovým spájaním určitých zmluvných povinností žalovaného 2/ (ktoré si tento riadne plnil, pokiaľ to bolo objektívne možné) s jeho oprávneniami výlučného vlastníka sa evidentne snaží nahradiť medzery obsahu zmluvy o predaji podniku č. 30/1992 v platnom znení.

Je nesporné, že zmluva o predaji podniku č. 30/1992 v platnom znení, uzavretá medzi žalobcom 1/ a žalovaným 2/je súkromnoprávny úkon. Preto za jej obsah (samozrejme len pri rešpektovaní zásady rovnosti účastníkov, ktorá je v právnom štáte nielen výrazom rovnosti subjektov práva, ale in concreto predovšetkým ekonomických trhových vzťahov) žalobca 1/ (resp. tí, ktorí v jeho mene predmetnú zmluvu uzavreli) takisto musí niesť zodpovednosť.

Žalovaní 1/, 2/ sú presvedčení, že ak by totiž žalobca 1/bol skutočne chcel zabrániť žalovanému 2/ disponovať vecami prevádzanými v rámci zmluvy o predaji podniku, resp. chcel byť chránený pred možnosťou, že žalovaný 2/ - ako výlučný vlastník s jednotlivými nadobudnutými vecami - bude disponovať pred zaplatením celej kúpnej ceny, musel by si v zmluve o predaji podniku dohodnúť napr. výhradu prechodu vlastníckeho práva až do zaplatenia kúpnej ceny u hnuťelných vecí a u nehnuteľných vecí napr. zriadiť predkupné právo na nehnuteľné veci, ako právo vecné (§ 603 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a podobne.

Ak takéto ustanovenia zmluva o predaji podniku č. 30/1992 v platnom znení neobsahovala, mohol žalovaný 2/ pred prijatím zákona č. 190/1995 Z. z. zo 6. septembra 1995 nadobudnutým majetkom voľne disponovať bez toho, aby akýmkoľvek spôsobom porušoval dobré mravy alebo obchádzal zákon č. 92/1991 Zb. v platnom znení. On totiž len využil svoje ničím neobmedzené a nespochybniteľné oprávnenia patriace k obsahu jeho výlučného vlastníckeho práva.

Záverov odvolacieho senátu najvyššieho súdu sú o to zarážajúcejšie, že mu musí byť známy v Slovenskej republike bezvýnimočne platiaci princíp - podľa ktorého každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá (článok 2, ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v platnom znení), ako aj skutočnosť, že právo disponovať vlastným majetkom (vrátane možností tento majetok alebo jeho časť slobodne predať alebo prenajať) tvorí tradičný a základný prvok vlastníckeho práva (Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci HANDYSIDE z roku 1976, A-24, § 62 - vlastnícke právo).

Napokon dovolatelia namietali správnosť záverov odvolacieho súdu týkajúce sa aplikácie zákona č. 116/1990 Zb. v platnom znení. Pre vymedzenie stavebného určenia v kolaudačnom povolení, resp. v stavebnom povolení je rozhodujúce vymedzenie stavby v citovanej vyhláške. Vyhláška však jednoznačne rozlišuje medzi stavbami občianskeho vybavenia (medzi ktoré patria aj stavby pre služby, obchod a verejné stravovanie) a medzi stavbami pre priemysel, medzi ktoré patria aj stavby pre správu a riadenie. Pokiaľ teda ustanovenie § 3 ods. 2 zákona č. 116/1990 Zb. v platnom znení hovorí o miestnostiach určených na prevádzkovanie obchodu a služieb - ide o vymedzenie v zmysle stavebného zákona a jeho vykonávacích predpisov - toto vymedzenie sa týka stavieb občianskeho vybavenia a nemôže zahŕňať stavby pre priemysel, pretože z hľadiska citovaných predpisov ide pri nich o iné určenie než na prevádzkovanie obchodu a služieb.

Uvedený výklad ustanovenia § 3 ods. 2 zákona č. 116/1990 Zb. v platnom znení je jednoznačne v súlade aj so zákonodarcom zamýšľaným účelom tohto ustanovenia. Jeho cieľom totiž nesporne bolo, aby pôvodné národné výbory a neskoršie orgány obce mohli účinne ovplyvňovať sieť služieb a obchodu na území obce, resp. mesta. Zatiaľ čo v miestnostiach určených podľa kolaudačného rozhodnutia na prevádzkovanie obchodu a služieb možno vykonávať rôzne obchodné činnosti, resp. poskytovať rôzne služby, v miestnostiach kolaudovaných pre priemysel ako priestory pre správu a riadenie (administratívne priestory) nemožno legálne bez povolenia zmeny užívania stavby prevádzkovať inú než administratívnu činnosť.

Žalobcovia navrhli dovolanie zamietnuť a uplatnili si náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania, a to proti rozhodnutiu, proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok je prípustný, dovolanie prejednal bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, súc viazaný rozsahom a dôvodmi dovolania a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a

Tvrdenie dovolateľov, že obchodné spoločnosti ako samostatné právnické osoby majú svoj vlastný majetok, odlišný od majetku svojich spoločníkov, je v súlade s príslušnými ustanoveniami Obchodného zákonníka, a teda tieto právne závery dovolateľov dovolací súd nespochybňuje. Podľa názoru dovolacieho súdu uvedené námietky dovolateľov z hľadiska záverov odvolacieho súdu, sú však právne irelevantné. Odvolací súd v prvom rade žalobe o neplatnosť kúpnej zmluvy vyhovel z dôvodu, že táto sa prieči dobrým mravom v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka. Teda odvolací súd nevrhá, že by sporná zmluva bola neplatná preto, že odporuje niektorému kogentnému ustanoveniu Obchodného zákonníka upravujúceho konanie obchodnej spoločnosti a jej štatutárnych orgánov. V tomto smere skutočne spornú zmluvu uzavreli osoby, ktoré boli oprávnené disponovať (hospodáriť) s majetkom obchodnej spoločnosti, zmluvu však uzavreli obchodné spoločnosti, ktoré cez štatutárne orgány boli personálne prepojené, keďže ide o tie isté fyzické osoby, čo dovolatelia ani nespochybňujú. Samotné personálne prepojenie obchodných spoločností nie je protiprávne a vcelku sa aj bežne vyskytuje. Pokiaľ však ide o konkrétne správanie sa týchto osôb v obchodných vzťahoch, musí ísť najmä o správanie sa obvyklé, poctivé a spravodlivé, teda aby nešlo o konanie v rozpore s týmito základnými, v spoločnosti prevládajúcimi morálnymi zásadami. Tieto zásady, spolu s ďalšími zásadami, vymedzujú medze konania zodpovedajúce dobrým mravom, a to, čo je za týmito hranicami, za konanie priečiace sa dobrým mravom. Záver odvolacieho súdu, že kúpna zmluva zo 7. februára 1995 (č.l. 16), pokiaľ ide o predmet prevodu, sa netýka záväzkov predávajúceho (P. m., s. r. o., P.), je správny, pričom obsah spisu zodpovedá aj jeho záveru, že žalovaný - predávajúci neplnil voči Fondu národného majetku svoje záväzky, ktoré mu vznikli na základe kúpnej zmluvy č. 30/1992. Z toho zjavne vyplýva záver, že predávajúci sa zbavoval majetku s cieľom účelovo znížiť svoj majetok tak, aby v budú-

nosti vznikol majetkový prospech kupujúcemu, keďže išlo o prevod nehnuteľnosti získanej v rámci veľkej privatizácie, ktorý nebol zastavaný budovami, ale na ktorom sú umiestnené inžinierske siete - prístupové cesty, elektrické, plynové, vodovodné a kanalizačné vedenia a oplotenia. Predávajúci obdobným spôsobom konal aj ohľadne ďalšieho majetku, tým prakticky dosiahol stav, že v dôsledku následného odstúpenia od privatizačnej zmluvy č. 30/1992 sťažil prevzatie majetku, ktorý už netvoril kompaktný celok, ale len torzo podniku. Tento nepriaznivý stav po odstúpení od zmluvy č. 30/1992 Fondom národného majetku sa prehĺbil aj tým, že došlo k uzavretiu nájomných zmlúv uzavretých medzi žalovaným ohľadne majetku pochádzajúceho z tejto privatizácie. Teda aj keď odôvodnenie odvolacieho súdu je pomerne stručné, dovolací súd z vyššie uvedených dôvodov ho považuje za vecne správne, lebo kúpna zmluva zo 7. februára 1995 sa nepochybne prieči dobrým mravom. Keďže dodržiavanie dobrých mravov je súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky, ktorý právne úkony priečiace sa dobrým mravom považuje za neplatné (§ 39 Občianskeho zákonníka), dovolací súd preto dovolanie zamietol (§ 243b ods. 1 O. s. p.).

Aj keď odvolací súd neplatnosť sporných zmlúv odvodzuje ešte z ďalších ustanovení, tieto závery z hľadiska správnosti jeho rozhodnutia sú už právne irelevantné, preto dovolací súd s ďalšími námietkami dovolateľov sa už zaoberal. Pokiaľ ide o existenciu naliehavého právneho záujmu [§ 80 písm. c) O. s. p.], tento aj podľa názoru dovolacieho súdu je u žalobcov daný, keďže žalovaní dobrovoľne veci neuviedli do pôvodného právneho stavu, a preto usporiadanie tohto stavu bolo možné len v konaní o určenie neplatnosti sporných zmlúv. Napokon dovolací súd nepovažoval za dôvodnú ani námietku dovolateľov, týkajúcu sa porušenia zásady dvojínštančnosti. V tomto smere odvolací súd postupoval v súlade s ustanovením § 220 ods. 1 O. s. p.

Žalobcovia boli v dovolacom konaní úspešní, a preto im dovolací súd priznal právo na náhradu trov dovolacieho konania. Tieto trovy pozostávajú z odmeny advokáta za vyjadrenie k podanému dovolaniu, čo činí spolu v zmysle uplatňovanej výšky (č.l. 375) 1 704,- Sk (hodnota úkonu 1 290,- Sk plus paušál 130,- Sk, plus DPH).

49.**ROZHODNUTIE**

Povolením obnovy konania sa pôvodné, obnovou konania napadnuté, rozhodnutie neruší,

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. decembra 2004,
sp. zn. Obdo V 56/2003)

Dovolaním napadnutým rozsudkom Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým bolo vyhovené žalobe a žalovanému bola uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 23 795,- Sk s 0,1 % úrokom z omeškania od 18. mája 1993 až do zaplatenia a zaplatiť trovy konania. V dôvodoch svojho rozsudku uviedol, že z vykonaného dokazovania vyplýva, že medzi účastníkmi bola dňa 29. januára 1993 uzavretá kúpna zmluva č. 285007/13, na základe ktorej žalobca dodal žalovanému zlievárenské výrobky. Žalovanému na druhej strane vznikla povinnosť v zmysle zmluvy, ako aj § 409 ods. 1 Obchodného zákonníka zaplatiť žalobcovi ich cenu.. Platbu mal podľa kúpnej zmluvy poukázať na účet žalobcu vedený v Investičnej banke Karviná, č. ú. 7609-791/0510. Žalovaný v konaní namietal, že svoju povinnosť si riadne a včas splnil. Ako dôkaz doložil fotokópiu ústrižku poštovej poukážky, z ktorého vyplýva, že žalovaný 31. mája 1993 prostredníctvom pošty L. poukázal na účet ŠBČS, č. ú. 7600-791/0511 pre adresáta Z. a d. B. sumu 21 134,- Sk. Z uvedeného je zrejmé, že platba bola poukázaná do iného peňažného ústavu a na iný účet ako je uvedený v zmluve. Žalobca uviedol, ktoré účty a v ktorých peňažných ústavoch vlastnil. Účet uvedený na zložienke nevlastnil. Žalovaný preto nepreukázal, že záväzok zaplatiť uplatnenú pohľadávku mu zanikol. Odvolací súd bol toho názoru, že súd prvého stupňa vykonal vo veci dostatočné dokazovanie a vyvodil z neho správny skutkový a právny záver. Z uvedeného dôvodu napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 219 O. s. p. potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný dovolanie z dôvodov uvedených v § 237 písm. f) O. s. p. V dôvodoch svojho dovolania sa však zaoberá skutkovým stavom veci a domnieva sa, že súdy nevykonali dokazovanie v dostatočnom rozsahu. Uvádza, že podstatou celej veci je to, že nemal preukázať zaplatenie uplatnenej pohľadávky, a tým spôsobiť jej zánik, hoci preukázal originálom ústrižku poštovej poukážky, že sumu 21 134,- Sk poukázal na

meno a adresu žalobcu dňa 31. mája 1993. Tento dôkaz nebol súdmi uznaný ako jednoznačný a nesporný. Takýto postup považuje za nespravodlivý a v rozpore so zásadou rovnosti účastníkov v konaní pred súdom. Vyčíta sa mu, že tento dôkaz predložil v rámci svojej obrany oneskorene, t. j. až v štádiu obnovy konania, a to 14. decembra 1998. Súdny dospeli k záveru, že poštové úrady skartujú doklady o platbách formou poštových poukážok po uplynutí troch rokov, a teda žiadnym spôsobom sa už nedá ďalšími dôkazmi overiť osud tejto platby. Je nesporné, že žalobca podal žalobu na súd až 27. februára 1997, pričom 4-ročná premlčacia doba uplynula 18. mája 1997. Rozhodne však bola podaná po uplynutí 3-ročnej doby na skartovanie, ktorá uplynula 31. mája 1996, z čoho mu vyplýva, že žalobca spôsobil tento stav oneskoreným podaním žaloby. Je toho názoru, že osud zaslaných finančných prostriedkov je možné preukázať nielen cestou pošty, ale aj cestou adresáta. Zdôrazňuje, že na zadnej strane ústrižku je správne uvedené číslo faktúry žalobcu 250740. Tvrdí, že žalobca finančné prostriedky dostal a neoprávne sa domáha dvojitej úhrady.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, prejednal dovolanie žalovaného po zistení, že dovolanie je podľa § 238 ods. 3 písm. b) O. s. p. prípustné a napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj súdu prvého stupňa, podľa § 243b ods. 1 a 2 O. s. p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Z o d ô v o d n e n i a :

Dovolací súd vychádzal zo zistenia, že predmetom sporu je žalobcom uplatnené právo na zaplatenie ceny dodávok, ktoré vyúčtoval faktúrou č. 250740 dňa 29. apríla 1993. O tomto rozhodol krajský súd svojím rozsudkom z 23. apríla 1998 tak, že žalovanému uložil povinnosť, aby vymáhanú sumu s príslušným úrokom a trovami konania žalobcovi zaplatil. Rozhodol tak s odôvodnením, že žalovaný nevedel preukázať, že kúpnu cenu zaplatil, nakoľko mu chýbal dôkaz - ústrižok poštovej poukážky.

Na návrh žalovaného krajský súd svojím uznesením z 1. júna 1999 povolil obnovu konania z dôvodu, že žalovaný dodatočne našiel ústrižok poštovej poukážky. V obnovenom konaní však prvostupňový súd nakoniec žalovaného opätovne zaviazal na zaplatenie vymáhanej sumy vzhľadom na vyslovený právny názor odvolacieho súdu s poukazom na ustanovenie § 339 ods. 2 Obchodného zákonníka, podľa ktorého, ak sa peňažný záväzok platí prostredníctvom pošty, je splnený vyplatením sumy veriteľovi. Tento záver bol

odôvodnený tým, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno, že veriteľovi zaplatil,

Odvolací súd toto rozhodnutie ako vecne správne potvrdil. Takýmto postupom však obidva súde pochybili. Obnovu konania upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 228 a nasledujúce. Nie je sporné, že v danom prípade boli splnené podmienky pre povolenie obnovy konania, pretože, aby sa takémuto návrhu vyhovel, postačí pravdepodobnosť, že dôkaz, ktorý účastník bez vlastnej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní, môže účastníkovi privodiť priaznivejší výsledok konania. Napriek predloženému dôkazu — ústrižku poštovej poukážky sa žalovanému nepodarilo preukázať, že svoj záväzok voči žalobcovi splnil. Vzhľadom na časový odstup už nevedel preukázať, že žalobca platbu aj prevzal,

Dovolací súd sa nestotožnil s dôvodmi dovolateľa, že súd nevykonal vo veci dostatočné dokazovanie. Žalovaný na preukázanie svojich tvrdení disponuje iba nesprávne vyplnenou poštovou poukážkou, ktorá neobsahuje správne identifikačné údaje pre platbu, keď bolo chybné vypísané číslo účtu. Takúto platbu mala pošta žalovanému vrátiť.

Dovolateľ odôvodňuje prípustnosť ustanovením § 237 písm. f) O. s. p. Podľa tohto ustanovenia dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožnil účastníkovi konania realizáciu jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva. Musí teda ísť o znemožnenie realizácie konkrétnych procesných práv, ktoré by inak účastník mohol pred súdom uplatniť a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený. O takúto situáciu v danom prípade nejde. Účastníkovi nebola postupom súdu odňatá možnosť konať. Práve naopak, súd prvého stupňa vyhovel návrhu žalovaného a povolil obnovu konania, v rámci ktorého mal žalovaný možnosť dokázať, že vymáhanú pohľadávku zaplatil. Podľa § 235 ods. 1 a 2 O. s. p., len čo nadobudne rozhodnutie o povolení obnovy konania právoplatnosť, súd bez ďalšieho návrhu vec znovu prejedná. Pritom prihliadne na všetko, čo vyšlo najavo ako pri pôvodnom konaní, tak aj pri prejednávaní obnovy. Ak súd zistí, že napadnuté rozhodnutie je vecne správne, zamietne uznesením návrh na jeho zmenu. Ak súd napadnuté rozhodnutie vo veci samej zmení, nové rozhodnutie nahradí pôvodné rozhodnutie.

Z uvedeného vyplýva, že obnova konania je mimoriadny opravný prostriedok. Povolením obnovy konania sa pôvodné, obnovou konania napadnuté rozhodnutie neruší. Zákon preto v odseku 2 citovaného ustanovenia upra-

vuje, ako má súd rozhodnúť, ak v obnovenom konaní dôjde k záveru, že pôvodné rozhodnutie je vecne správne. Prvostupňový súd nepostupoval v intenciách zákona, keď vo veci znovu meritórne rozhodol. Súd prvého stupňa mal návrh na zmenu napadnutého rozhodnutia uznesením zamietnuť. Podľa § 243b ods. 1 a 2 O. s. p. dovolací súd dovolanie rozsudkom zamietne, ak dôjde k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je správne; inak napadnuté rozhodnutie rozsudkom zruší. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, vráti mu vec na ďalšie konanie. Ak má aj rozhodnutie súdu prvého stupňa vady, pre ktoré sa zrušilo rozhodnutie odvolacieho súdu, zruší dovolací súd aj toto rozhodnutie a vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Vzhľadom na uvedené zistenia dovolací súd zrušil rozhodnutie obidvoch súdov a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V tomto konaní je tiež potrebné rozhodnúť o trovách dovolacieho konania (§ 243b ods. 4 O. s. p.).

50.

ROZHODNUTIE

Previesť zmenku „na rad“ formou postúpenia pohľadávky zo zmenky podľa ustanovenia § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka, prípadne inou formou, než rubopisom, nie je možné.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. marca 2004, sp. zn. Obdo V 82/2003)

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, rozsudkom z 2. októbra 2001, č. k. 1 Obo 147/2000-102, rozsudok Krajského súdu v T. zo 17. februára 2000, č. k. 10 Cb 155/99-69, ktorým krajský súd zrušil vydaný zmenkový platobný rozkaz, zmenil tak, že zmenkový platobný rozkaz z 12. marca 1999, č. k. 13 Zm 2/99-20, ponechal v platnosti a rozhodol o náhrade trov konania. V odôvodnení rozsudku odvolací súd uviedol, že predložená zmenka (z 1. decembra 1995) spĺňa charakter cudzej zmenky v zmysle § 1 zákona č. 191/1950 Zb., žalovaný je dlžníkom z tejto zmenky a má zásadne povinnosť zmenkový záväzok splniť. V priebehu odvolacieho konania pôvodný žalobca S. G., s. r. o., K. - B. (na rad ktorého bola zmenka vydaná), predložil dohodu o prevode zmenky cessiou v zmysle § 524 Občianskeho zákonníka, uzavretú dňa 31. októbra 2000 s postupníkom S. G., a. s., K. Odvolací súd zobral predmetnú cessiu (singulárnu sukcesiu na vedomie a v konaní pokračoval s postupníkom - obchodnou spoločnosťou S. G., a. s., so sídlom v K. Ďalej poukázal na to, že kauzálne námietky uvádzané žalovaným v zmysle ustanovenia § 17 zákona o zmenkách a šekoch nie je možné uplatniť, keďže ide o cudziu zmenku.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný a navrhol ho zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie. Na zdôvodnenie dovolania uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu je nesprávny a zmatečný. Pri singulárnej sukcesii, ktorú na strane žalobcu konštatuje odvolací súd, zákon vyžaduje, aby súd pripustil podľa § 92 ods. 2 O. s. p. zámenu účastníkov. Podľa ustanovenia § 216 ods. 1 O. s. p. zámena účastníkov v odvolacom konaní nie je možná, preto S. G., a. s., K. v konaní na odvolacom súde nemal dostatok vecnej spôsobilosti. Okrem toho, v celom konaní absentovalo riadne procesné zastúpenie žalobcu. Plná moc z 5. októbra 1998, udeľená žalobcom advokátke JUDr. S. K., je neplatná, pretože splnomocniteľ v nej neuviedol svoje sídlo, IČO a s. r. o., nie je špecifikovaný zástupca spl-

nomocníteľa, nie je uvedené, na aké právne úkony sa plnomocenstvo udeľuje a nie je podpís štatutárneho zástupcu. Rovnakými vadami trpí aj „plná moc“ z 20. júna 2001. Odvolací súd nebral do úvahy príslušné ustanovenia zákona č. 191/1950 Zb... a to najmä ustanovenie § 11 ods. 1, že každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom). Podľa odseku 2 cit. ustanovenia, ak pojal vystaviteľ do zmenky slová „nie na rad“ alebo inú doložku rovnakého významu, možno zmenku previesť len vo forme a s účinkami obyčajného postúpenia (cessie). Predmetná zmenka neobsahuje slová „nie na rad“, ani inú doložku rovnakého významu, a preto ju nie je možné previesť inak, ako rubopisom. Z tohto dôvodu je prevod zmenky na základe dohody zo dňa 27. septembra 2000 neplatný. Rozhodnutie vo veci nie je možné opierať ani o ustanovenie § 17 zákona o zmenkách a šekoch, pretože dohoda zo dňa 27. septembra 2000 bola uzavretá zo špekulatívnych dôvodov až po podaní odvolania vo veci, keď postupník konal vedome na škodu dlžníka. Toto tvrdenie vyplýva z toho, že v čase uzatvorenia tejto dohody bolo medzi jej účastníkmi personálne prepojenie. Žalovaný zároveň navrhol odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

Žalobca navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, a to proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento mimoriadny opravný prostriedok prípustný, podané dovolanie prejednal bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

V priebehu odvolacieho pojednávania pôvodný žalobca S. G., s. r. o., O. 16, K. - B., v prospech ktorého bol vo veci vydaný zmenkový platobný rozkaz, predložil odvolaciemu súdu Zmluvu o postúpení pohľadávky zo dňa 27. septembra 2000, ktorou tento žalobca pohľadávku vo výške 247 892,- Sk s prísl., vyplývajúcu zo zmenky z 31. marca 1996, postúpil postupníkovi S. G., a. s., K. č. 14/B, K. Žalobca listom z 23. júla 2001 na základe uvedenej zmluvy požiadal odvolací súd o zámenu účastníkov na strane žalobcu, aby vstúpil do konania S. G., a. s., K., K. 14/B. Podľa odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu tento súd tvrdenú cessiu (singilárnu sukcesiu) zobral na vedomie a v konaní pokračoval s uvedeným postupníkom, t. j. so S. G., a. s., K., K. č. 14/B.

Odvolací súd pochybil, ak bez ďalšieho dospel k záveru, že zmluva o postúpení pohľadávky z 27. septembra 2000 je platná a že na jej základe došlo v dôsledku singulárnej sukcesie k zmene účastníka konania na strane žalobcu. Zámena účastníkov podľa ustanovenia § 92 O. s. p. v odvolacom konaní nie je možná (§ 216 ods. 1 O. s. p. v znení platnom v čase rozhodovania odvolacieho súdu), ani podmienky pre singulárnu sukcesiu v čase rozhodovania odvolacieho súdu preukázané neboli. Možnosť zmeny v osobe veriteľa zo zmenky upravuje predovšetkým ustanovenie § 11 či. I. zákona č. 191/1950 Zb. Odvolací súd vec podľa tohto zákonného ustanovenia vôbec neposudzoval, napokon dôkaz uvedenou zmluvou, ktorá sa v spise nachádza iba v podobe neoverenej fotokópie, ani nevykonal (§ 129 ods. 1 O. s. p.). Preto jeho právne závery sú predčasné.

Podľa § 11 ods. 1 či. I. zákona č. 191/1950 Zb. každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom).

Podľa ods. 2 cit. zákona, ak pojal vystaviteľ do zmenky slová „nie na rad“ alebo inú doložku rovnakého významu, možno previesť zmenku len vo forme a s účinkami obyčajného postúpenia (cessie).

Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 600/1992 Zb. o cenných papieroch v znení jeho noviel na prevod listinného cenného papiera na rad sa vyžaduje aj rubopis. Rubopis musí byť bezpodmienečný a prechádzajú ním všetky práva s papierom spojené, pokiaľ z osobitného zákona nevyplýva niečo iné (obdobne v súčasnosti znenie § 21 ods. 1 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Z obsahu spisu sa javí (keďže odvolací súd tejto otázke nevenoval žiadnu pozornosť), že v danom prípade zmenka z 1. januára 1995, vystavená na rad S. G., s. r. o., O. 16, K. - B. týmto remitentom nebola postupom podľa cit. odseku 1 rubopisom prevedená na S. G., a. s., K. Preto odvolací súd bol povinný sa vyporiadať s otázkou, či medzi uvedenými subjektmi došlo k platnému prevodu zmenky, vrátane jej fyzického odovzdania postupom podľa cit. odseku 2, a to na základe zmluvy z 27. septembra 2000, teda či vystaviteľ pojal do zmenky z 1. decembra 1995 slová „nie na rad“ alebo inú doložku rovnakého významu, kedy by išlo o rektazmenku, u ktorej je vylúčený prevod rubopisom. Previesť zmenku „na rad“ formou postúpenia pohľadávky zo zmenky podľa ustanovenia § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka, prípadne inou formou, než rubopisom v zmysle súčasnej právnej úpravy, nie je možné, čo vyplýva zo znenia citovaného ustanovenia § 18 zákona č. 600/1992 Zb. o cenných papieroch v znení jeho noviel. Len po vyriešení tejto základnej otázky následne mohol odvolací súd riešiť otázku zmeny účastníka konania, a to prípadne aj postupom podľa § 221 ods. 1 O. s. p.

Odvolací súd pochybil aj v tom, že v odôvodnení rozsudku sa nevyporiadalo so samotným obsahom námietok smerujúcich proti vydanému zmenkovému platobnému rozkazu (č.l. 30-31). Totiž súd prvého stupňa tieto námietky (spočívajúce predovšetkým v tom, že uplatňovaná pohľadávka zo zmenky už bola uhradená, čím došlo k zániku platnosti predmetnej zmenky), považoval za dôvodné, a preto vydaný zmenkový platobný rozkaz v celom rozsahu zrušil. Pokiaľ odvolací súd dôvodnosť námietok neakceptoval z dôvodu, že ide o kauzálne námietky, ktoré v zmysle ustanovenia § 17 zákona č. 191/1950 Zb. nie je možné uplatniť, dovolací súd sa nestotožňuje ani s týmto právnym názorom odvolacieho súdu. V tomto smere dovolateľ v podanom dovolaní namieta, že dohoda z 27. septembra 2000 bola uzatvorená zo špekulatívnych dôvodov na škodu dlžníka. Odvolací súd však vôbec nezisťoval, či v zmysle § 17 zákona č. 191/1950 Zb. majiteľ pri nadobúdaní zmenky nekonal vedome na škodu dlžníka, t. j. žalovaného. Riešenie tejto otázky však by prichádzalo do úvahy iba vtedy, ak by bolo zistené, že došlo k platnému prevodu spornej zmenky.

Z uvedeného vyplýva, že v čase rozhodovania odvolacieho súdu nebolo náležité zistené, kto vo veci je aktívne legitimovaný, a preto ďalšie dôvody dovolania, týkajúce sa jednotlivých náležitostí plnomocenstiev nachádzajúcich sa v spise za daného stavu v dovolacom konaní, už nie je potrebné riešiť.

Na základe týchto dôvodov dovolací súd podľa ustanovenia § 243b ods. 1, 2 O. s. p. rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Podľa ustanovenia § 243d ods. 1 O. s. p. právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, pre súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, je záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania.

51.

ROZHODNUTIE

Katastrálny zákon umožňuje správe katastra podľa § 42 ods. 4 opraviť len chyby v písaní, počítaní alebo iné zrejme nesprávnosti. Inak v zmysle zákonnej povinnosti, uloženej mu ustanovením § 31 katastrálneho zákona, skúma, okrem iného, platnosť zmluvy a v súvislosti s ňou aj platnosť udelených splnomocnení. Obsah relevantných listín pritom posudzuje a vykladá v súlade s interpretačnými pravidlami výkladu vôle účastníka, formulovanými v § 35 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka. Pri vzniku pochybnosti o obsahu právneho úkonu treba ich odstrániť výkladom - gramatickým, logickým, systematickým - pritom je potrebné porovnávaním výsledkov viac druhov výkladov odstrániť vzniknuté rozpory. Ani výkladom nemožno odstrániť vady prejavu vôle, majúce za následok neplatnosť právneho úkonu.

Plnomocenstvo v rozsahu splnomocnenia oprávňuje splnomocnenú osobu nakladať s nehnuteľným majetkom štátu podľa ustanovení zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2005, sp. zn. 2 SŽ-o-KS 85/04)

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zrušil napadnuté rozhodnutie odporcu, ktorým bol zamietnutý návrh na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na základe kúpnej zmluvy uzavretej medzi predávajúcim SR - Ministerstvom obrany Slovenskej republiky a kupujúcim Mestom Banská Bystrica, predmetom ktorej bol prevod nehnuteľnosti - pozemku, parcely vo výmere 172 m², zastavanej plochy v kat. úz. Banská Bystrica, vedenej na liste vlastníctva Správy katastra Banská Bystrica.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplynulo, že súd prvého stupňa posúdil ako nesprávne závery odporcu, týkajúce sa plnomocnenstva. Krajský súd mal za to, že plk. Ing. R. B., splnomocnenec navrhovateľa (predávajúceho), mal oprávnenie uzatvárať kúpnopredajné zmluvy, ktorými sa majetok mohol scudzovať a nadobúdať.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie odporca, ktorý ho v podstate navrhol zmeniť a napadnuté rozhodnutie potvrdiť s odôvodnením, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na to, že plnomocenstvo, ako súčasť kúpnej zmluvy o prevode vlastníctva nehnuteľnosti, má zákonom určenú písomnú formu a podľa jeho obsahu ide o plnú moc obmedzenú na nadobúdanie majetku, nie na predaj. Zdôraznil, že zákon nedovoľuje opravovať vadu, ktorá zakladá neplatnosť zmluvy.

Navrhovateľ sa v odvolacom konaní nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, prejednával vec podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 1 v spojení s § 246c O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Rozhodol na odvolacom pojednávaní dňa 28. februára 2005 rozsudkom, ktorý verejne vyhlásil,

Z o d ô v o d n e n i a :

Z obsahu predložených spisov odvolací súd zistil, že predmetom súdneho preskúmvacieho konania bolo rozhodnutie odporcu, ktorým zamietol návrh na povolenie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Predmetom konania návrhu o vklad bola kúpna zmluva č. 110 o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, uzavretá medzi predávajúcim Slovenskou republikou – Ministerstvom obrany SR, zastúpeným riaditeľom Správy nehnuteľného majetku a výstavby, ul. ČSA 7, Banská Bystrica R. B. a kupujúcim mestom Banská Bystrica, zastúpeným primátorom mesta.

K zamietnutiu návrhu na vklad došlo podľa § 31 ods. 3 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov (ďalej len „katastrálny zákon“); správny orgán mal za to, že zmluva je neplatná, lebo ju za predávajúceho podpísal R. B. riaditeľ Správy nehnuteľného majetku a výstavby, ktorý podľa plnomocenstva zo dňa 17. apríla 2002, udeleného generálmajorom Ing. O. N., nemal oprávnenie na predaj majetku štátu. Z ďalších písomných vyjadrení vyplýva, že z obsahu plnomocenstva, ktoré je súčasťou zmluvy, vyvodil správny orgán záver, že v článku I ods. 1 plnomocenstva sú vymedzené druhy právnych úkonov a v odseku 2 je špecifikované, že ide o kúpne zmluvy, ktorými bude Ministerstvo obrany Slovenskej republiky nadobúdať nehnuteľný majetok a teda že bod 2 plnomocenstva zužuje a špecifikuje oprávnenie splnomocnenca.

S uvedeným záverom odporcu sa ani odvolací súd nestotožnil.

Katastrálny zákon umožňuje správe katastra podľa § 42 ods. 4 opraviť len chyby v písaní, počítaní alebo iné zrejme nesprávnosti. Inak v zmysle zákonnej povinnosti, uloženej mu ustanovením § 31 katastrálneho zákona skúma, okrem iného, platnosť zmluvy a v súvislosti s ňou aj platnosť udeľných splnomocnení. Obsah relevantných listín pritom posudzuje a vykladá v súlade s interpretačnými pravidlami výkladu vôle účastníka, formulovanými v § 35 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka. Pri vzniku pochybností o obsahu právneho úkonu treba ich odstrániť výkladom - gramatickým, logickým, systematickým a pod - pritom je potrebné porovnávaním výsledkov viac druhov výkladov odstrániť vzniknuté rozpory. Ani výkladom, pochopiteľne, nemožno odstrániť vady prejavu vôle, majúce za následok neplatnosť právneho úkonu.

Zákon č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správe majetku štátu“) vymedzuje v predmete a rozsahu jeho úpravy (§ 1) správu majetku vo vlastníctve Slovenskej republiky vo verejnoprospešnej a nepodnikateľskej sfére, ktorú vykonáva správca majetku štátu. Na niektoré druhy nakladania s majetkom štátu sa uvedený zákon nevzťahuje (§ 1 ods. 2). Zákon o správe majetku štátu jednak obsahuje špeciálnu právnu úpravu o správe majetku štátu, ako to má aj v názve, a svojimi špeciálnymi ustanoveniami poskytuje, okrem iného, aj ochranu majetku štátu, keď má majetok sféru vlastníctva štátu opustiť. Je to pochopiteľná zvýšená ochrana majetku štátu, aby napríklad zlé hospodárenie s majetkom štátu neochromovalo plnenie funkcií štátu.

Podľa článku I. ods. 1 písm. a) plnomocenstva zo dňa 17. apríla 2002 bol splnomocnenec R. B. oprávnený v mene Ministerstva obrany Slovenskej republiky uzatvárať kúpne zmluvy v súlade s ustanoveniami zákona o správe majetku štátu. V týchto prípadoch ide z pohľadu štátu o predaj majetku štátu, upravený ustanoveniami § 11 a § 12 uvedeného zákona. Kupovanie nehnuteľností do vlastníctva štátu je upravené aj všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Nemožno preto prisvedčiť záveru správy katastra, že článok I. plnomocenstva vymedzuje v odseku 1 druhy právnych úkonov a v odseku 2 sa špecifikuje, že plnomocnenstvo sa týka (len) kúpnych zmlúv, ktorými bude Ministerstvo obrany Slovenskej republiky nadobúdať nehnuteľný majetok.

Plnomocnenstvo, ktoré je v danej veci predmetom posudzovania, je dostatočne jasné a zrozumiteľné. Nemožno ho, podľa názoru odvolacieho súdu, posúdiť ako právny úkon nedostatočne určitý resp. nedostatočne zrozumiteľný (§ 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Ako neplatný by mohol byť posúdený len vtedy, ak by jeho obsah bol vyjadrený tak nejasne, že ani pomocou

výkladu v zmysle výkladových pravidiel § 35 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka by nebolo možné ustáliť, čo sa ním chcelo vyjadriť. O neurčitý právny úkon by išlo v takom prípade, keď by síce bol zrozumiteľne vyjadrený, avšak jeho nejasný obsah a existujúce vecné nedostatky spočívajúce v neurčitom vyjadrení obsahu by nebolo možné odstrániť ani prostredníctvom interpretačných pravidiel vyjadrených v § 35 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka.

Plnomocenstvo oprávňuje R. B. nakladať s nehnuteľným majetkom štátu v súlade s ustanoveniami zákona o správe majetku štátu, podľa článku I. odseku 1 písm. a) uzatvárať kúpne zmluvy, teda aj predávať nehnuteľný majetok štátu. Podľa článku I. odseku 2 ho plnomocenstvo oprávňuje uzatvárať ďalšie druhy zmlúv v súlade s príslušnými ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov. Odsek 2 článku I. uvedeného plnomocenstva nie je vo vzťahu k článku 1 zužujúci, ale upravuje iný okruh právnych úkonov, takisto ako potom ďalej odsek 3 upravuje ďalší okruh právnych úkonov - splnomocnenie na právne úkony v mene splnomocniteľa v katastrálnom konaní. Plnomocenstvo výslovne oprávňuje R. B. nakladať s nehnuteľným majetkom štátu v súlade s ustanoveniami zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu, ktorým zákonom je upravený aj predaj nehnuteľného majetku štátu.

Správny bol preto právny názor krajského súdu, že nie je správny záver odporcu, že predmetná zmluva je neplatná z dôvodu nedostatku plnomocenstva na podpis takejto zmluvy.

S právnym názorom a výkladom odporcu, týkajúcim sa rozsahu plnomocenstva sa nestotožnil ani odvolací súd z dôvodov uvedených vyššie. Správny bol preto postup krajského súdu v danej veci, ktorý napadnuté rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom vyslovil právny názor, ktorým je odporca podľa § 250j ods. 6 O. s. p. viazaný. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 O. s. p. potvrdil. Pritom sa stotožnil s právnym posúdením a dôvodmi krajského súdu, viazaný tiež rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 212 ods. 1 O. s. p., ako aj rozsahom a dôvodmi podanej žaloby (§ 249 ods. 2 O. s. p.).

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 O. s. p.

52.

ROZHODNUTIE

Rímskokatolícka cirkev, označená ako žalobca v podanej žalobe, je podľa § 4 ods. 3 zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkvi a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov právnickou osobou, čo znamená, že má právnu spôsobilosť podľa § 18 ods. 2 písm. a) Občianskeho zákonníka, a teda aj spôsobilosť byť účastníkom konania podľa § 19 Občianskeho súdneho poriadku.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2005,
sp. zn. 2 SŽ-o-KS 221/04)

Napadnutým uznesením krajský súd podľa § 104 ods. 1 v spojení s § 246c O. s. p. zastavil konanie s odôvodnením, že v konaní sa za žalobcu označil ten, kto nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, pretože žalobca sa v žalobe označil ako Rímskokatolícka cirkev - farský úrad O., zastúpený farárom Ladislavom B. Krajský súd vyslovil názor, že právnu subjektivitu, pokiaľ ide o Rímskokatolícku cirkev, má farnosť zastúpená duchovným správcom, farárom, a nie farský úrad. Z toho vyplynul pri skúmaní podmienok konania záver krajského súdu, že v konaní bol za účastníka označený ten, kto nemá spôsobilosť byť účastníkom konania.

Proti tomuto uzneseniu podal včas odvolanie žalobca, ktorý ho navrhol zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Opravil označenie žalobcu tak, že za žalobcu označil Rímskokatolícku cirkev v Slovenskej republike, spor sa týka farnosti so sídlom v O., zastúpenej farárom Ladislavom B. Vytýkal, že krajský súd sa nepokúsil odstrániť nesprávne označenie žalobcu a pred zastavením konania mu nedal možnosť, aby opravil nesprávne označenie inak nepochybného účastníka, ktorým je Rímskokatolícka cirkev v Slovenskej republike. Mal za to, že nepresnosť v označení inak nepochybného účastníka v procesnoprávných vzťahoch nemôže spôsobiť tak závažný následok ako je zastavenie konania. Uviedol, že postup krajského súdu nebol v súlade s § 43 O. s. p., pretože krajský súd nevyzval žalobcu na opravu nesprávneho označenia účastníka v konaní a bez poskytnutia lehoty na opravu podania konanie ihneď zastavil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, prejednal vec podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c O. s. p., bez nariadenia odvolacieho pojedná-

vania [odvolanie smeruje proti uzneseniu - § 214 ods. 2 písm. c) O. s. p.] a dospel k záveru, že podanému odvolaniu treba vyhovieť.

Z o d ō v o d n e n i a :

Krajský súd v danej veci posudzoval správnosť označenia žalobcu v podanej súdnej preskúmvavej žalobe. Pretože v piatej časti O. s. p. v ustanoveniach, upravujúcich procesný postup súdov v správnom súdnictve, nie sú špeciálne ustanovenia upravujúce skúmanie všeobecných podmienok konania, správne posudzoval podanú žalobu z hľadiska skúmania podmienok konania podľa § 103 a § 104 O. s. p. v spojení s § 246c O. s. p.

Pri posudzovaní spôsobilosti byť účastníkom konania je v konkrétnej veci dôležité, či ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť alebo iba o nepresné označenie účastníka konania a teda vadu odstrániteľnú. Uvedené posúdenie má rozhodujúci význam pre ďalšie konanie, teda či bude konanie pre neodstrániteľný nedostatok zastavené, alebo sa vo veci bude ďalej konať.

V prípade, že za účastníka je označená (v čase podania žaloby) neexistujúca právnická osoba, nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania je neodstrániteľný nedostatok (podmienka) konania. V súdnom konaní by došlo k závažnému pochybeniu, keby súd pri odstraňovaní vady pri označení účastníka pripustil výmenu neexistujúceho žalobcu za iný subjekt, ktorý má právnu (a teda aj procesnú) spôsobilosť. Ak by žalobca, označený v žalobe, už v čase podania žaloby neexistoval, nemohol by byť účastníkom konania. K nedostatku spôsobilosti byť účastníkom konania treba prihliadať aj bez návrhu kedykoľvek v priebehu konania. Pri zistení uvedeného neodstrániteľného nedostatku nasleduje postup podľa § 104 ods. 1 prvá veta O. s. p. a súd musí konanie zastaviť. Ak je však z obsahu podania (žaloby) jasné, že ide len o nesprávne označenie skutočného účastníka, ktorý má právnu spôsobilosť, a tým aj spôsobilosť byť účastníkom konania, namiesto postupu podľa § 104 ods. 1 prvej vety O. s. p. postačí oprava uvedeného formálneho pochybenia. Posudzovanie spôsobilosti právnických osôb je niekedy obtiažnejšie ako posudzovanie spôsobilosti fyzických osôb. Posúdenie spôsobilosti právnickej osoby byť účastníkom konania treba zisťovať v závislosti od spôsobu jej vzniku, a to buď zo zákona, obchodného registra, živnostenského registra, zriaďovacej listiny, stanov a pod.

Právny režim cirkví a náboženských spoločností upravuje zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“).

Podľa druhej časti uvedeného zákona (§ 4 - 19 Cirkvi a náboženské spoločnosti) cirkvou alebo náboženskou spoločnosťou sa (§ 4 ods. 1) rozumie dobrovoľné združenie osôb rovnakej náboženskej viery v organizácii utvorenej podľa príslušnosti k náboženskej viere na základe vnútorných predpisov príslušnej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti. Právna spôsobilosť je v § 4 ods. 3 zákona upravená tak, že cirkvi a náboženské spoločnosti podľa tohto zákona sú právnické osoby. Môžu sa vzájomne združovať, utvárať komunity, rehole, spoločnosti a obdobné spoločenstvá.

Tretia časť zákona (§ 10-21 Registrácia cirkví a náboženských spoločností) stanovuje v § 13 ods. 1, písm. a) až g), že k návrhu na registráciu sa prikladá základný dokument zakladanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti, z ktorého musí byť zrejme: názov a sídlo ústredia cirkvi alebo náboženskej spoločnosti; orgány a útvary, spôsob ich ustanovenia a oprávnenia; spôsob ustanovovania osôb v34tonávajúcich duchovenskú činnosť a ich odvolávanie; základné články viery; zásady hospodárenia, včítane spôsobu určenia likvidátora pre prípad majetkového vyporiadania pri zániku cirkvi alebo náboženskej spoločnosti; spôsob schvaľovania základného dokumentu a jeho zmien; útvary, ktoré majú právnu subjektivitu a v akom rozsahu a kto je oprávnený v ich mene konať.

Podľa § 22 ods. 1, 2 uvedeného zákona cirkvi a náboženské spoločnosti, ktoré ku dňu účinnosti tohto zákona vyvíjali svoju činnosť zo zákona alebo na základe štátneho súhlasu, sa považujú za registrované podľa tohto zákona; ich zoznam je uvedený v prílohe tohto zákona, ktorá tvorí jeho súčasť. Tieto cirkvi a náboženské spoločnosti v lehote šiestich mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona oznámia registrujúcemu orgánu údaje podľa § 13 zákona.

V zozname cirkví a náboženských spoločností, ktoré na základe zákona alebo na základe súhlasu štátu pôsobia na území Slovenskej republiky (ktorý je prílohou uvedeného zákona) je uvedená pod bodom 13. Rímskokatolícka cirkev v Slovenskej republike.

Aio to vyplýva z citovanej zákonnej úpravy, cirkvi podľa tohto zákona sú právnické osoby. Rímskokatolícka cirkev v Slovenskej republike sa v zmysle § 22 ods. 1 v spojení s bodom 13 prílohy zákona považuje za cirkev registrovanú podľa tohto zákona. Je teda právnickou osobou - má právnu spôsobilosť a v nadväznosti na ňu má aj spôsobilosť byť účastníkom konania - priamo zo zákona. Z jej základného dokumentu, resp. dokumentov musí byť v zmysle zákonnej úpravy obsiahnutej v § 13 ods. 1 zákona, okrem iného, zrejme, ktoré jej útvary majú právnu subjektivitu a v akom rozsahu a kto je oprávnený v ich mene konať.

Otázka, ktorý útvar cirkvi má v jej mene v konaní pred súdom konať, nie je otázkou aktívnej legitímácie žalobcu; v prípade, že ide o nesprávne označenie útvaru s právnou spôsobilosťou, ktorý má v danej veci za cirkev konať, neprichádza do úvahy postup podľa § 104 ods. 1 prvej vety O. s. p., ale je potrebné, aby žalobca po výzve súdu takéto formálne pochybenie odstránil.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel odvolací súd k záveru, že Rímskokatolícka cirkev, označená ako žalobca v podanej žalobe, je podľa § 4 ods. 3 zákona právnickou osobou, čo znamená, že má právnú spôsobilosť podľa § 18 ods. 2 písm. a) Občianskeho zákonníka, a teda aj spôsobilosť byť účastníkom konania podľa § 19 O. s. p. Žalobcom v danej veci je teda nesporne Katolícka cirkev v Slovenskej republike. Okolnosť, ktorý útvar má v konaní v mene žalobcu vystupovať, nie je pre posúdenie aktívnej legitímácie žalobcu určujúca. V prípade jeho nesprávneho označenia sa súd prvého stupňa mal postarať postupom podľa § 104 ods. 2 O. s. p. o odstránenie uvedeného nedostatku. Pokiaľ krajský súd napriek tomu konanie v danej veci zastavil so záverom, že v konaní označený žalobca Rímskokatolícka cirkev nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, čo je nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, tento jeho záver nekorešponduje príslušnej zákonnej úprave a preto nie je správny. Treba prisvedčiť tvrdeniu žalobcu v odvolaní, že išlo o odstrániteľný nedostatok v označení útvaru, ktorý má v konaní v mene žalobcu vystupovať.

Preto bolo potrebné napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 221 ods. 1, 2 O. s. p. v spojení s § 246c O. s. p. zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Právnym názorom odvolacieho súdu je súd prvého stupňa viazaný (§ 226 O. s. p.).

53.

ROZHODNUTIE

Platenie dane nie je možné v súvislosti s výkladom a aplikáciou ustanovenia § 477 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka podradiť pod záväzky v zmysle súkromného práva. Ide o platbu v prospech štátu na základe zákona bez toho, aby štát poskytoval daňovému subjektu za túto platbu akýkoľvek ekvivalent. Daňová povinnosť je verejnoprávnou povinnosťou, preto dohoda uzatvorená s tretťou osobou o prevode daňovej povinnosti je voči daňovému orgánu právne neúčinná.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2005, sp. zn. 2 SŽ-o-KS 56/04)

Napadnutým rozsudkom krajský súd zamietol ako nedôvodnú žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného zo dňa 3. februára 2003, ktorým žalovaný správny orgán potvrdil rozhodnutie Daňového úradu Košice II. zo dňa 20. novembra 2002 s poukazom na § 48 ods. 5 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správe daní a poplatkov“). Uvedeným rozhodnutím prvostupňový správny orgán vyrubil žalobcovi penále na cestnej dani vo výške 69 400,-Sk za zdaňovacie obdobie roku 1999.

V odôvodnení rozsudku uviedol, že sa stotožnil s právnym názorom žalovaného správneho orgánu v súvislosti s otázkou prechodu daňovej povinnosti z predávajúceho na kupujúceho pri predaji podniku v zmysle zmluvy uzatvorenej podľa § 476 a 477 zákona č. 513/1991 Zb. (Obchodný zákonník), pričom ustálil, že vyššie citované ustanovenia zákona nie sú vo vzťahu k zákonu č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v znení neskorších predpisov osobitnou právnou úpravou podľa § 43 citovaného zákona, ktorá by umožňovala takýto prechod daňovej povinnosti.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal žalobca odvolanie prostredníctvom právneho zástupcu a žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel. Dôvodil tým, že súd síce dostatočne zistil skutkový stav veci, avšak tento nesprávne posúdil. Uviedol, že v danom prípade nejde o prevod daňovej povinnosti, ale o jej prechod priamo na základe zákona č. 513/1991 Zb. (Obchodný

zákonník - § 476 a nasl. - zmluva o predaji podniku), a tým v zmysle § 43 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v platnom znení dochádza aj k prechodu predmetnej daňovej povinnosti. Žalobca taktiež nesúhlasil s právnym názorom krajského súdu, že zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník nemá charakter osobitného právneho predpisu k zákonu č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov. Poukázal tiež na skutočnosť, že v čase rozhodovania daňových orgánov, a teda v čase vydania napadnutého rozhodnutia bol platný metodický pokyn žalovaného č. 14/SD/2001, ktorý bol zrušený až následne dňa 15. júna 2003 po podaní žaloby na súd. Rozhodnutie Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky, pracovisko Košice zo dňa 3. februára 2003, č. k. VI/2500/101/705/2003 bolo vydané v rozpore s platnou právnou úpravou, ako aj v rozpore s vyššie uvedeným vlastným interným metodickým pokynom.

Žalovaný správny orgán sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p. na pojednávaní podľa § 214 ods. 1 O. s. p. a rozhodol podľa § 219 O. s. p. tak, že napadnutý rozsudok potvrdil, pretože dospel k záveru, že je vecne správny.

Z o d ô v o d n e n i a :

Z obsahu administratívneho spisu správneho orgánu súd zistil, že žalovaný správny orgán rozhodnutím zo dňa 3. februára 2003, potvrdil odvolaním napadnuté rozhodnutie Daňového úradu Košice II zo dňa 20. novembra 2002, a zamietol odvolanie žalobcu, ktorým prvostupňový správny orgán vyrubil žalobcovi penále na cestnej dani za zdaňovacie obdobie roku 1999 podľa § 48 ods. 5 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v platnom znení, keď po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že je vecne správne, nakoľko v zmysle odôvodnenia je toho názoru, že daňová povinnosť žalobcu nemohla prejsť na tretiu osobu v danom prípade na kupujúceho v zmysle uzatvorenej zmluvy o predaji podniku podľa § 476 a nasl. Obchodného zákonníka. Z predloženej zmluvy o predaji podniku uzatvorenej dňa 11. júla 2001 podľa § 476 a nasl. Obchodného zákonníka medzi predávajúcim Ing. M. K. a kupujúcim spoločnosťou S. Z., a. s., vyplýva, že žalobca previedol na základe tejto zmluvy na kupujúceho vlastnícke právo k veciam, iné práva a iné majetkové hodnoty, ktoré slúžili k prevádzkovaniu jeho podniku.

Z obsahu Metodického pokynu č. 14/SD/2001, vydaného dňa 20. novembra 2001, pod číslom 1/2404/2949-17979/200169 je zrejmé, že Daňové riadi-

teľstvo zastávalo názor, že k prechodu daňovej povinnosti dochádza i pri predaji podniku, pričom vychádzalo z ustanovenia § 477 ods.1 zákona č. 513/1991 Zb. (Obchodný zákonník), podľa ktorého na kupujúceho prechádzajú všetky práva a záväzky, na ktoré sa predaj vzťahuje, pričom podľa § 263 citovaného zákona ide o kogentné - záväzné ustanovenie, čo znamená, že od znenia § 477 sa účastníci v zmluve nemôžu odchýliť, toto ustanovenie nemôžu v zmluve vylúčiť, ani sa nemôžu dohodnúť inak. Metodický pokyn Daňového riaditeľstva bol následne zrušený dňa 12. júna 2003 oznámením pod číslom 1/255/15656-2117/03/69.

Krajský súd v žalobe vznesenej námietky žalobcu, že v zmysle uzatvorenej zmluvy o predaji podniku došlo i k prechodu vyššie uvedenej daňovej povinnosti zaplatiť cestnú daň a následne penále za jej nezaplatenie na kupujúceho, ako i skutočnosť, že zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník je v zmysle § 43 ods.1 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v platnom znení osobitnou právnou úpravou, považoval za neopodstatnené.

Predmetom sporu zostalo teda posúdenie, či došlo v zmysle vyššie uvedeného k prechodu daňovej povinnosti žalobcu na kupujúceho označeného v zmluve o predaji podniku.

Ustanovenie § 43 ods.1 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v platnom znení uvádza, že dohody uzavreté s tým, že daňovú povinnosť znáša namiesto daňového subjektu úplne iná alebo čiastočne iná osoba, nie sú pre daňové konanie právne účinné, ak neustanovuje tento zákon alebo osobitný predpis inak.

Pri rozhodovaní o určení daňovej povinnosti prihliada Daňový úrad aj na skutkové a právne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na jej stanovenie a určenie konkrétneho dlžníka t. j. osobu, ktorej je príslušná daňová povinnosť vyplývajúca z individuálneho správneho aktu adresovaná.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, krajský súd zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, s ktorým sa najvyšší súd v plnom rozsahu stotožňuje, pričom náležitým spôsobom svoj právny záver aj odôvodnil. Právny názor krajského súdu je správny, pretože daňová povinnosť daňového subjektu, ktorou je v danom prípade povinnosť zaplatiť cestnú daň, je podľa právneho poriadku Slovenskej republiky verejnoprávnej povahy, pričom v zmysle ustanovenia § 43 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v platnom znení prenesenie daňovej povinnosti je jednoznačne možné len pri splnení zákonných podmienok. Daňová povinnosť vzniká na základe skutočností ustanovených zákonom. Zákon č. 511/1991 Zb. o správe daní a poplatkov v platnom znení zakazuje prenos

daňovej povinnosti, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak. Možnosť prenesenia daňovej povinnosti musí vyplývať buď zo zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v platnom znení alebo z osobitného zákona, ktorým v danom prípade zákon č. 513/1991 Zb. (Obchodný zákonník) nie je, pretože v prípade daňovej povinnosti platiteľ dane vystupuje voči orgánu verejnej moci, ktorý rozhoduje o jeho právach a povinnostiach, pričom jeho postavenie nie je rovnoprávne a obsah rozhodnutia daňového orgánu nezávisí od vôle subjektu.

Platenie dane nie je možné v súvislosti s výkladom a aplikáciou ustanovenia § 477ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. (Obchodný zákonník) podradiť pod záväzky v zmysle súkromného práva. Ide o platbu v prospech štátu na základe zákona bez toho, aby štát poskytoval daňovému subjektu za túto platbu akýkoľvek ekvivalent. Daňová povinnosť je teda nepochybne verejnoprávnou povinnosťou, pričom daňovým predpisom je jej prevod zakázaný. Tento v ustanoveniach § 476 a nasl. ani v iných otázkach účinnosti zmluvy o prevode podniku a záväzkov pre daňové konanie nerieši. Pokiaľ ide o zmluvu o predaji podniku jednoznačne ide o záväzkový vzťah súkromnoprávnej povahy, kde účastníci majú rovné postavenie, na základe ktorého prechádzajú záväzky vzniknuté zo záväzkových vzťahov bez ohľadu na ich povahu. Neprechádzajú však záväzky verejnoprávnej povahy. Zmluva o predaji podniku nie je *lex specialis* vo vzťahu k ustanoveniu § 43 zákona č. 511/1991 Zb. o správe daní a poplatkov v platnom znení.

Najvyšší súd Slovenskej republiky iba zdôrazňuje, že v prípade právne relevantných predpisov (§ 43 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v platnom znení) musel daňový úrad rozhodnúť o povinnosti zaplatiť penále pre nezaplatenie cestnej dane a zaviazat žalobcu na jej zaplatenie, nakoľko z príslušnej hmotno-právnej normy jednoznačne vyplýva, že táto povinnosť je adresovaná práve jemu. Dohoda uzatvorená s treťou osobou je nepochybne pre daňový orgán ako orgáne verejnej moci právne neúčinná.

Vo vzťahu k metodickému pokynu č. 14/SD/2001 týkajúceho sa prechodu záväzkov a ručenia pri predaji podniku, na ktorý odvolanie žalobcu odkazuje, Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že uvedený metodický pokyn vo vzťahu k prejednávanej veci považuje za právne irelevantný. Orgány verejnej správy, medzi ktoré nesporne žalovaný patrí popri svojej činnosti, ktorou je rozhodovanie o právach a povinnostiach ako i právom chránených záujmoch konkrétnych fyzických a právnických osôb, výsledkom čoho je vydanie individuálneho správneho aktu, zameriavajú taktiež svoju činnosť do vnútra správneho orgánu. Takýto proces je rozhodovacím procesom v riadiacej a organizátorskej činnosti, výsledkom ktorého je vydávanie vnútor-

ných aktov verejnej správy smerujúcich dovnútra daného systému orgánov verejnej správy. Najčastejšie ide o vydávanie normatívnych inštrukcií, ktoré zaväzujú len podriadené útvary a sú prejavom vôle nadriadených voči podriadeným. Predmetný metodický pokyn bol adresovaný všetkým pracoviskám Daňového riaditeľstva SR a slúžil práve na usmernenie činnosti jednotlivých organizačných zložiek žalovaného. Nie je však právne záväzný pre súdy, ktoré v rámci svojej rozhodovacej činnosti sú viazané len zákonom a Ústavou Slovenskej republiky, pričom v rámci svojej preskúmvacej činnosti posudzujú zákonnosť rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy z hľadiska ich súladu s právnym poriadkom Slovenskej republiky;/.

Keďže žalovaný potvrdil rozhodnutie Daňového úradu Košice II, nepochybil krajský súd, keď žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného a jeho postupu zamietol.

Najvyšší súd vychádzajúc z vyššie uvedeného preto potvrdil rozsudok krajského súdu ako vecne správny podľa § 219 O. s. p.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods.1 O. s. p. a § 142 ods.1 O. s. p. tak, že žalobcovi nepriznal ich náhradu, pretože nebol v tomto v konaní úspešný a žalovanému preto, že mu žiadne nevznikli.